

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ-ERDELYRÉSZI-MÉHÉSZ-EGYESÜLET-SZAKLAPJA

63. ÉVFOLYAM

7. SZÁM

1948 JULIUS

HAVASI
VÁNDORTANYÁN

Takács Zoltán
linoleummetszete

Kedves Méhésztestvéreim!

Olánești üdülőhelyről írom e pár sort, ahol a Munkásbiztosító Hivatal kitünően berendezett szanatóriumában pihenem ki a gyári munka fáradalmait. Mint vérbeli méhész felkerestem a környék összes méhészeit. Jó eredménnyel üzik ezt a meliékfoglalkozást s jövedelmüket fokozza az a tény is, hogy nem használnak cifra kaput, hanem egyszerű maguk ácsolt ládába teszik a lécekből összerott kereteket.

Eszembe jutott Szücs méhésztestvérünk kezdőkhöz írott cikke a „Méhész Közönlönyből“. Bizonyára azon szerencsés kezdők részére írta, akik, 4—5 méhcsaláddal akarnak indulni. Megnézik a M. K. utolsó oldalán a napi árakat, benyulnak pénztárcájukba, kifizetnek az 5 családért 40.000 lej, hazaszállítják és a sok-sok jó tanácsot mind megszívlelve valamilyen rendszerű modern kaptárban kezdenek méhészkedni.

Hol vagyunk mi azonban ettől, azt minden indokolás nélkül mindnyájan tudjuk. Ezen a vidéken ma is a köpük legtöbbje, négyszögletes fekvő láda és annak a negyedrészen furt egy vagy több röplyuk. (Tehát nem alsó röplyuk.) Benne 12—15 összerott nagy lépfelületű keret.

„A gyakorló méhészeknek erkölcsi kötelessége segíteni a kezdőket“ kijelentéstől ne várjon a kezdő egy olyan segítséget, mely őt egy kész dologgal lepi meg. Aki méhekkel akar foglalkozni, elsősorban szeresse meg. Azokkal együtt kell gondolkoznia és igyekeznie kell nekik az igényüknek megfelelően kényelmet biztosítani. Olyan kényelmet, amilyent saját magának is akar, vagy szeretne s ha egy kis kezűgyességgel rendelkezik, az elindulását siker koronázza majd.

Mindenek előtt egy keretméretet kell magának választania. Valamelyik gyakorló méhész tanácsára is hallgathat, de kerete ne legyen 42×30 cm.-nél kisebb.

Ezután kerítsen magának egy repedésmentes deszkából készített fekvő ládát. A ládát, ha a szükség úgy kívánja, betapasztással teletökéssé is formálhatja. A megkívánt helyen hideg-meleg építménynek megfelelően röplyukat vág rá s a választott keretméretre berendezi. A láda tetejét nem szegezi be, hanem fedél helyett keresztbe fedődeszkákat készít. Ezek valamint a keretfülek egy-egy a láda belső felső hosszoldalaira szegzett 6 mm vastag lécecskén nyugodnak. A léceket a láda

felső szélétől olyan mélyre szegezi, hogy a keretek, fedődeszkák vastagsága és a méhek részére szükséges a keretek feletti 8 mm közlekedési úr a láda belvilágába essenek. Ha a ládára egy megfelelő széles-ségű felső koszorút szegez, úgy felesleges a lécecske, mert a láda felső széle tartja a kereteket. Így elkészült a kaptár belseje.

Az esetleges repedéseket agyagsárral kívülről betapassza és a keretméretnek megfelelően 10 mm vastag 25 mm széles lécből kereteket szegez össze s ha a láda kezdetben nagy lenne, elválasztó deszkát is készít bele, hogy a lakást azzal fokozatosan bővíthesse.

Tápkapocs egyelőre az újak vastagsága. A kereteket azonban drótozzuk, mert sohasem tudjuk, hogy később elindulunk vándorolni.

Még csak az a kevés műlöp hiányzik, amit pár keretbe bele vágunk, ha egy néhányat mindjárt csak kezdődarabocskából és jöhet a raj! Nagybátyánktól, rokonoktól testvérektől kérünk ajánlásba s ha az öcskös azt nem kapja meg és így vásárolni kénytelen, ennél olcsóbban nem indulhat el.

A kaptárkészítő üzemek modern, de drága kaptárakat hagyjuk egyelőre a nagy vándor méhészeknek, akiknek kaptárjai sok viszontagságot kell kiálljanak. A kezdő nem mozditja kaptárakat. Valahol a kertben tető alatt helyezi el. A tanfolyamon és a M. K.-ből tanultak alapján etetgeti, fejleszt, meg-megnézegeti, majd beteleli s a jövő tavasszal már egy-két műrajjal szaporítja számukat s mikor már annyira fejlődött, hogy pár kiló eladott méz ára is rendelkezésére áll, rendelhet. Kezdeni csak kevés befektetéssel tanácsos.

Próbáljuk meg olcsón kezdeni s ha erős az elhatározásunk, sikerül!

Olánești Vâlcea megye.

Méhésztestvéri üdvözlettel
ABRÁN JÓZSEF

„ROMÂNIA APICOLĂ“

A Romániai Központi Méhész
Egylet hivatalos közlönye

București, Căsuța Poștală 525

Kitünően szerkesztett román nyelvű szaklap. Megjelenik havonta. Előfizetési díja évi 300 lej. Postatakarék csekkszám: 12984

Lehetséges?

Kedves méhésztestvéreim, mint régi EME tag állandóan nagy figyelemmel olvasom egyesületünk hivatalos lapját, a Méhészeti Közlöny-t. Bizony sokszor előfordul, hogy egy-egy cikket többször is elolvasok, hogy egy jól megjegyezhessem. Amint a májusi lapot olvastam, feltűnt, hogy egyesületünk felhívással fordul a tagokhoz a tagdíj hátralékok beküldése végett. Nem akartam binni a szememnek és elgondolkoztam a dolgon, hogy lehetséges ez? Azt gondoltam, hogy tévedésből vagy a hely kitöltése miatt tették közzé. Igen ám, de jött a júniusi szám s ahogy nézegetem, szemembe ötlik a szerkesztőség „Nagy baj” című felhívása. Rendkívül szomorúan állapítottam meg, hogy bizony lehetséges az, hogy egyesek nem teljesítik kötelességüket az egyesülettel szemben.

Felteszem ekkor a kérdést. Szabad ennyire közömbösnek lennünk saját egyesületünkkel szemben? Mindnyájan tudjuk, hogy a méhészek súlyos gondokkal küzdeknek. Az elmúlt években nem sokat hoztak bogaraink, mert az időjárás nem kedvezett. Az idei ráduplázt az eddigiekre. De ne feledjük azt, hogy „amikor a legnagyobb a szükség, akkor jön a segítség”.

Minden egyes méhésznek kivétel nélkül szüksége van a Méhészeti Közlönyre, mert a méhészkedést megtanulhatjuk szakkönyvekből, de ennek nagy hibája, hogy csak a szerző gondolatait ismerjük meg, azonban egy folyóiratból — amilyen a mi Közlönyünk — mely mindenki számára nyitva áll, sok szakember felfogását tanulhatjuk meg.

Lapunkban mindenki közölheti méhészkedéssel kapcsolatos elgondolásait. Egyszóval kicserélhetjük gondolatainkat, s ezáltal a méhészkedést előbbre vihetjük. Aki méhészkedni akar, megfizethetetlen a „Méhészeti Közlöny”. Felhívja figyelmünket a költésrothadásra, megmutatja, hogyan védekezünk ellene, megtanít a helyes anyanevelésre és még sok mindenre. Eljárásait követve nem csak a tagdíj csekély ösz-

szegét takartíjuk meg, hanem sokszorosát.

Az elmondottak bizonyítására egy igen egyszerű példát említek meg. Aki megfogadja a „Méhészeti Közlöny” júniusi számában dr. Kratochwill Artur kézdívasárhelyi gazd. isk. tanár testvérünk tanácsát, akkor családonként 2—3 kg.-al több mézet termelhet. Tehát nem egy, hanem több évi tagdíját keresi meg. S hány olyan cikk van, aminek a segítségével emelhetjük mézhozamunkat és ezzel jövedelmünket. A Kratochwill eredeti kísérletének 10 szakkönyvben utána néztem, három nyelven és seholsem találtam, csak szeretett lapunkban. Tehát méhésztestvéreim, ha mindezt magunkévá tesszük, akkor beláthatjuk, hogy nagyot vétkezünk egyesületünkkel szemben, ha a tagdíjakkal hátralékban maradunk. Nagyon jól tudja azt mindenki, hogy ma egy lapnak az előállítás — egyedül a tagdíjakra támaszkodva — milyen nagy nehézségeket okoz, ha mi ahelyett, hogy a tagdíj pontos fizetésével megkönnyítenénk a szerkesztő nehéz munkáját azzal, hogy nem fizetjük tagdíjainkat, ellenkezőleg, megnehezítjük a helyzetét.

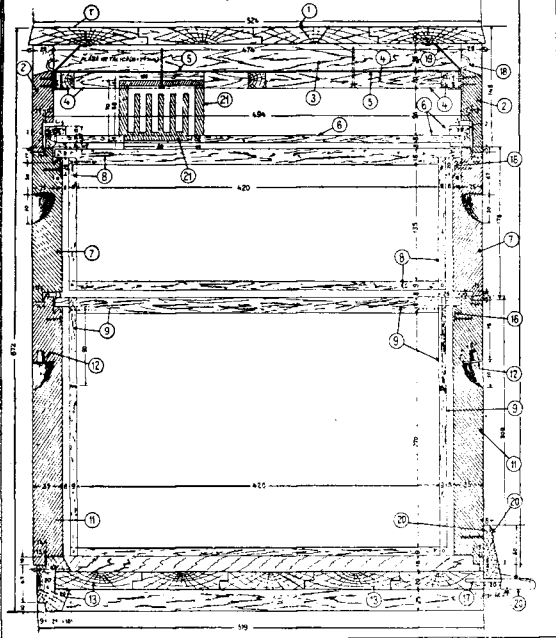
Ugy kell tekintenünk az egyesületünkre — méhésznyelven mondva — mint az anyára. Mi vagyunk a dolgozó méhek s ha mi nem jól dolgozunk akkor az anyánk, az egyesület bizony elpusztul. Tovább menve, ahogy nincs eredmény jó méhlegelő nélkül, úgy pénz — tagdíj — is kell a laphoz! Ha igaz, hogy jó méhlegelő és jó anya nélkül nem lehet méhészkedni, akkor az is igaz hogy pontos előfizető nélkül nem lehet egyesületet fenntartani.

Kérem tehát méhésztestvéreimet, fogadjuk meg őszintén, hogy e fajta felhívásra többet ne kényszerítsék — saját szegényünkre — a Méhészeti Közlönyt s mindnyájan még e hónapban az összes tagdíjhátralékokat fizessék ki.

Ugy legyen!

Nagyszében.

BRITT ISTVÁN

STUPUL DADANT
(SECȚIUNEA PERPENDICULARĂ
PE URDINIȘ)

PREZENTATĂ DE
COMISIUNEA NAȚIONALĂ
DE PROIECTARE
RA 1001
FIȘA 3

SOCIETATEA CENTRALĂ DE ARHITECTURĂ DIN ROMÂNIA

Desenată și executată în Institutul Central de Materii

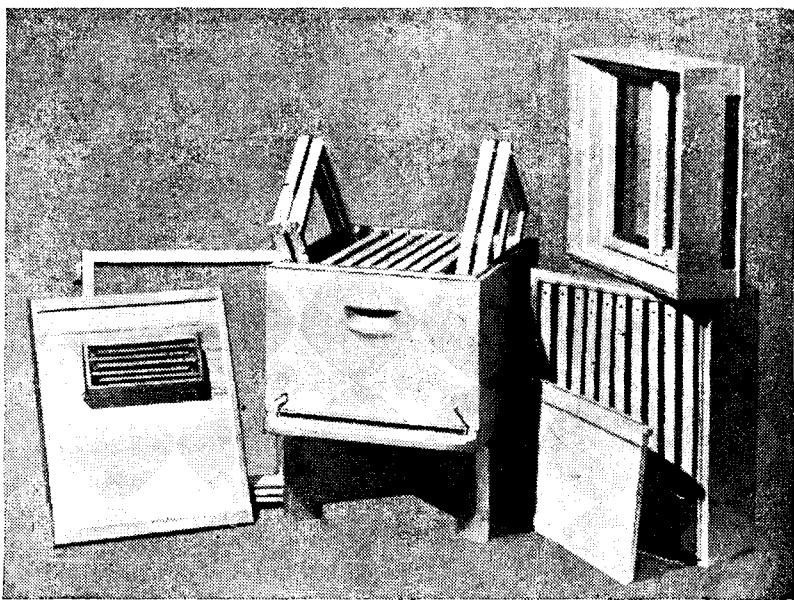
Az egységes kaptár hosszmetsete.

A romániai egységesített rakodó kaptár

Mindnyájan ismerjük azt az élénk vitát, amely az egyesületünk által egységesített erdélyi nagy- és kis kaptár születését megelőzte. A „Méhészeti Közlöny“ hasábjain 2 évig mindenki hozzászólhatott, míg egyesületünk az 1936. évi közgyűlése végérvényesen leszögezte a kaptár méreteit és rendszerét.

Három típust fogadtak el a közgyűlés résztvevői. Ebből kettő rakodó rendszerű, egy fekvő. De lássuk kivonatossan a jegyzőkönyv szerint:

1. Erdélyi nagy kaptár. A fészekben 10 drb. 42×27 cm-es, azaz a Dadant-Blatt méretnek megfelelő keretekkel, a méztérben fele magasságú hizlalt vagy tetszés szerint rendes lépszélességű keretekkel.
2. Erdélyi kis kaptár. Ugy a fészekben, mint a méztérben egyenlő nagyságú 32×32 cm-es belméretű, rendes 35 mm lépérintávolságú keretekkel.
3. Erdélyi fekvő kaptár. Három évi kísérleti idő után újból összeül a kaptárszerkesztő bizottság és megállapítja, hogy a Nagy Boczonádi keretméret megfelelőbb avagy az erdélyi nagy keret. Ugyanakkor

Az egységes kaptár szétszedve. Közül a vándorlásnál könnyen szétszedhető a lábón a fenékdieszka és a fészkek. Benne 11 fészkek keret. A fészkebevaló válaszfal jobbra alul látható. A hátamegett a méztér 10 kerettel és rajta (felül) a menekülőtérre kiképzett fedél. Balra a keretbe foglalt fedődeszka, az etető vályúval, illetve az anyarácsos keret látható.

dönt a keretek számáról is, valamint a kaptár kiviteléről.

A határozat alapján megválasztottak egy kaptárszerkesztő bizottságot is. Mint az egyesület jegyzőtitkára tagja voltam e bizottságnak és hosszas ülésezések után megrajzoltuk a kaptár kicsinyített rajzát, majd annak alapján természetes nagyságban az 1. és 2. kaptár műhelyrajzát.

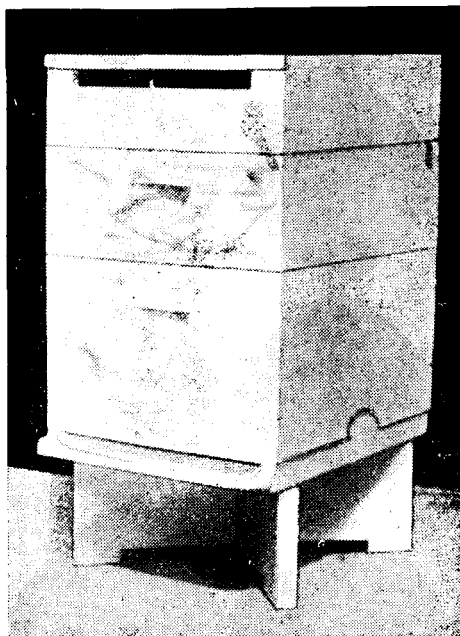
A 3-as típusal — az erdélyi fekvő kaptárral — senki sem törődött. A közgyűlés által előírt kísérleteket senki sem hajtotta végre. Hivatalosan senki sem ajánlotta. Terjedt az magától, mint ahogy a jó bornak sem kell cégér. Csak napjainkban figyeltünk fel reá, amikor kezdti a rakodó kaptárakat kiszorítani a helyükből.

Az 1936-ban megállapított méretek Erdély kettéhasításának idején Észak-Erdélyben megváltoztak. Az erdélyi nagy kaptár fészekkereteit 42×30 cm-es *külméretre* csökkentették, azaz a közép Boczonádi keretmérettel tették egyenlővé, míg az erdélyi kis kaptár keret méretét $32 \times 28,5$ cm *külméretűvé* csökkentették a kis Boczonádi keret külméretére. A fekvő kaptárra vonatkozóan ez időtájtban sem hoztak határozatot.

A Romániai Központi Méhész Egyesület az utóbbi 2 évben hasonló egységesítő mozgalomba kezdett. Még 1947 március 30-án összehívta országunk Legfelsőbb Méhészeti Tanácsát és beható tanácskozás után megállapodtak abban, hogy Románia részére az *Európa legelterjedtebb kaptárát a Dadant-féle rakodó rendszerű kaptárt* választják, *de ugyanakkor a méhészek rendelkezésére bocsátják a Franciaországban és minálunk is annyira elterjedt Layens fekvő rendszerű és a világ legelterjedtebb Langstroth egyforma keretű rakodó kaptár rajzait* is.

1947 július 20-án újból összeült a Legfelsőbb Méhészeti Tanács és 11 óras megbeszélésen a bemutatott mintakaptárak alapján töviről-hegyire megvitatta az „egységesített“ (standard) kaptár minden porcikáját. A pénzügyi akadályok miatt csak most látott napvilágot a kaptár pontos műhelyrajza és dr. Romanescu Miklós, a közp. méhészegylet elnökének meg Harnay Vecseszláv mérnök tollából a „Stupul Standar“ (Egységes kaptár) című ismertető füzet.

Derekas munkát végeztek. A katonai térképészeti intézet által rajzolt és ki nyomtatott műhelyrajz jól érthető és a kaptár ismertető füzet minden részletet pontosan megmagyaráz. A kettő ára együttesen 300 lej. Ajánljuk, különösen méhészköreinknek, hogy szerezzék be. Meg-

Az egységesített (standard) kaptár. A különálló fenék, fészek, méztér és menekülőtér összeszerelve.

rendelhető Soc. Cent. de Apicultură címen Bucuresti Căsuța postala 525. a pénz előzetes befizetésével a 12.984-es Postatakarék csekkszámára.

A romániai egységesített rakodó kaptár a „Romaniai Apicola“ laptársunktól kapott képek alapján mutatjuk be.

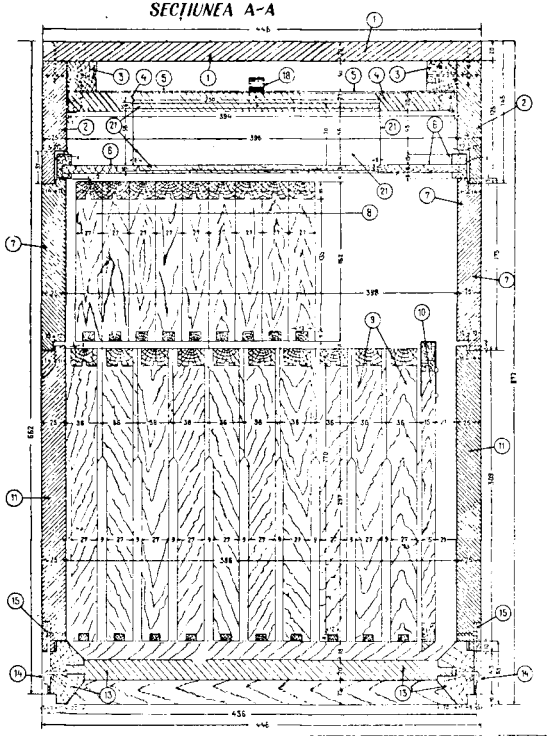
A kaptár oszlop alakú, minden kiálló résztől mentes rakodó rendszerű, az immár klasszikussá vált Európában használatos 42×27 cm-es *belméretű* Dadant keretmérettel.

Falai egyszerűek (nem kettősek), a homlok és hátsó részen $35 \frac{3}{4}$ mm, a két oldalán $25 \frac{3}{4}$ mm vastag deszkából. A fészek rész és a méztér könnyebb kezelése végett elől és hátul vályat van, hogy a kezünkkel belekapaszkodhassunk.

A kaptár *feneké* Root rendszerű. Fake-rebbe foglalt deszka padozat. Nincsen a fészekhez hozzászegezve. A fakeret homlokfelőli része hiányzik és ez szolgál kijárónyílással. Őszszel, télen és tavasszal $8 \frac{3}{4}$ mm magas kijárót használnak, míg nyáron megfordítva a kaptár fenekét $15 \frac{3}{4}$ mm magasra emelhető a kijárónyílás.

A *röpdeszka* kivethető. Két csapon illik a kaptárhoz. Vándorlaskor röplyukzáró és két félfordító fogja a kaptárhoz.

SECȚIUNEA A-A

STUPUL DADANT
(SECȚIUNEA PARALELĂ CU URDINIȘUL)

RA 1001
FIȚA 2

SOCIETATEA CENTRALĂ DE ÎNCĂLZIRE LUMINĂRĂ

Az egységes kaptár keresztmetszete.

A fészekben 10 drb 42×27 cm belméretű Dadant-Blatt keret foglal helyet meg egy választódeszka. Ez utóbbi helyébe még egy keret a 11-ik is befér elég szorosan ahhoz, hogy vándorlásnál a keretek ne mozogjanak. A fészekkeretek léperinc távolsága 36 mm. Az oldallécek vállazottak. A nem vállazott részen és az alsó megfelső lécek 27 mm szélesek, mert így a méhek kevesebb léphídat építenek közöttük.

A méztérbe összesen 10 fele magasságú keret fér. Sima 27 mm széles lécből készülnek, vállazat nélkül, hogy a méztér egyik felébe összecsuíztathatók legyenek s 2 csavarral rögzítve vándorlászor menekülőteret nyújtsanak a család részére.

A kaptár fedele Hristea-féle. A vándorlászorhoz való szellőztető és menekülő térül szolgáló különleges berendezéssel. Aki nem vándorol Root-féle skatulya fedelet használhat.

A kaptár fedődeszkája szintén keretbe foglalt. Rajta egy nyílás az etető-itató vályunak. A fedődeszka kerete is kettőfele magasságú akár a fenékdesszkáé. Rendesen 8 mm magas tért hagy a keretek felett, de ha tavasszal megfordítjuk 15 mm hézag marad alatta és a méhek tavaszi serkentésére szolgáló cukros virágporos lepényt behelyezhetjük.

A kaptár egyes részei cserélhetők. A fészkek és méztéri fiókok korlátlanul egymásra rakhatók akár torony magasságban. Vándorlászor egyszerű kapcsok fogják össze a különböző részeket.

Amint e rövid ismertetőből is kitűnik, az egységesített kaptár mércete nagyjából megegyezik az erdélyi nagy kaptár méreteivel. Keretmérete 43.6×29.7 cm külméretével teljesen azonos az 1936-ban megállapított erdélyi nagy keretével. Csupán az utóbb módosított erdélyi nagy kerettől különbözik, szélességben 1.6 cm-el és magasságban 3 mm-el. Tehát lényegtelen a különbség. A nagy Boczonádi 42×36 cm külméretű kerethez viszonyítva már lényegesebb a különbség, de ne feledjük el, hogy az egységesített kaptár rakodó rendszere alkalmasabb, míg a NB keret fekvőre.

Az egységesített kaptár a rakodó rendszer hívei között nagy lépéssel viszi elő Románia méhészetét és reméljük, hogy a futószalagon történő sorozat gyártással a kaptár jelenlegi ára (kb. 2500 lej) jelentősen csökkenthető.

Kolozsvár. DR. SZÖVÉRDI FERENC

PÁRTOLJUK A SZÖVETKEZETET

Rendelésre azonnal szállítunk bármilyen típusú rakodó, fekvő, vagy bundás kaptárt.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT.

Leveleikhez mellékeljen válaszbélyeget. Rendelésnél a keretek pontos külméretét kérjük megadni. Minden kaptáron kátránypapír fedél. — Kérjük a pénzt előre beküldeni. Az árak vasúton feladva értendők. Cementes festékekkel lemozólva minden kaptár 50 lejjel több.

„LEMNUL“

Faipari Munkások Termelő Szövetkezete — Cluj-Kolozsvár, Str. Jugoslavia 10 szám.

Hivatalos nyilatkozat Románia méhészetéről

Az „Agerpress“ laptársunk 1948 évi május hó 20-ik száma közli A. Petrovici cikkét dr. Rusu György állatorvos, a földművelésügyi minisztérium méhészeti felelősének jelentéséről, amelyet országunk méhészetéről tett. E fontos cikket mi is közreadjuk, hogy méhésztársainkat részletesen tájékoztassuk a hivatalos állásfoglalásról.

Dr. Rusu György jelentése

Az 1948 januári összeírás szerint országunkban 472.312 méhcsalád van. Ennek megközelítően egyharmada kasban, míg kétharmada kaptárban. Nagy haladás, mert közigazgatási egységenként (megyéenként) elértük a 8.140-es létszámot, tehát valamivel többet, mint a háború előtti 8000-es létszám.

Az 1946. év tavaszán készült összeírás szerint összesen 316.000 méhcsaládunk volt, azaz közigazgatási egységenként 5450. A méhcsaládok számszerű csökkenését a háborús viszonyok és az egyik vidékről a másikra történt nagy népköltözködés okozta.

Az 1948-ig észlelt jelentős szaporodás nagyrészt az utóbbi évek cukorhiányával magyarázható. Köztudomású, hogy ez időben a mézet inkább a cukor pótlására vásárolták. Az ára magasra felszökött, majd fokozatosan csökkent és 1948 májusában elérte a 260 lejes kg-évi árat kicsinybeni eladásnál is.

Az a tény, hogy a cukor gyártása fokozódott, nem jelenti azt, hogy a méztermelést lebecsüljük, még akkor sem, ha e cikk ára tovább csökkenne.

A méhészet a méz- és viasztermelésen, tehát a közvetlen hasznon kívül, jelentős közvetett hasznot hajt a gyümölcsfák és egyes természetű növények beporzásával. E tényt más országban annyira megbecsülik, hogy az egyesületekbe tömörült gyümölcsstermesztők a virágzás évszakára szerződést kötnek a méhészekkel, hogy a fák között szét-szórva helyezték el méhcsaládjaikat.

Az olajos növények pl. a napraforgó, a mustár és repace terület egységenként többet teremnek és fejlettebb, jobb mi-

nőségű magot hoznak, ha virágzaskor sűrűn látogatják a méhek.

Bár a legutóbbi összeírás a méhcsaládok jelentős szaporodását mutatja, a termelési eredmény még távol áll attól amit elérhetnénk. A meglévő kaptárakkal és a mai okszerűtlen méhészkedési rendszerrel, az évi termelés családonként nem haladja meg az 5 kg. mézet.

Ez a szám azt mutatja, hogy a meglévő 472.312 méhcsalád 2,361.560 kg. mézet termel. A rendelkezésünkre álló lehetőségekhez viszonyítva aránylag keveset.

A méhcsaládok számát 800.000-re fokozhatnók és a kezelés korszerűsítésével a termelést megkétszerezhetnők. Így évente 5 millió kg. méztermelést érhetnénk el.

Megjegyezzük, hogy a méztermeléshez még hozzá kell adnunk a méhek viasztermelését is. A viaszt iparunk is többféleképp felhasználja és a külföld is szívesen megveszi.

A méz nagybani árát valamivel alacsonyabban számítva mint 260 lej, a jelenlegi kicsinybeni árát, 500 millió lejben állapíthatjuk meg az évi méztermelésünk értékét.

Rusu György jelentésének további részében megállapítja, hogy a szakszerűen készített kaptárok száma aránylag alacsony. A legtöbb kaptár különböző méretű és szerkesztésű, nagyobb és kisebb ládából áll. Sokféle kaptárt árulnak és egész sereg részben haszontalan, részben drága méhészeti felszerelést.

A méhészet terén uralkodó szertelenség leküzdésére előterjesztették egy méhészeti kutatóállomás létesítését az Alattensztyési és Halászati Kutató Intézet mellé.

Bár elismerjük, hogy az említett intézet az állomás hiányában is foglalkozott a méhészet kérdésével és minden évben több tanfolyamot rendezett a méhészek tájékoztatására a külön állomás létesítése nagyon fontos kérdés.

A méhészeti kutató állomás kísérleti uton kipróbálhatná az áruba bocsájtott összes új kaptárrendszereket. Ugyanott megkezdhetnénk a hazai méh nemesí-

tését, mely a mi éghajlati és virágzási (mézelési) viszonyaink között jobbnak bizonyult a külföldről behozott fajtákkal szemben. De az állomás kísérletezhetne a legjobban bevált kaptárak összeállításának módjával és tanulmányozhatná a méhek ellenségeit és betegségeit is.

A méhészek irányítását végző személyek kiképzésére méhészeti iskolát is lehetne létesíteni.

A mozgatható építményű kaptárak elterjedésével nagyon fellendült a préselt lépek (múlépek) kereskedelme s mivel az árak elég magasak, nagy hajlamosság mutatkozik a hamisításra. Előfordult több esetben, hogy a méhek tartózkodtak a berakott lépalap kiépítésétől. Lerágták és a méhésznagy kárára apró morzsákban kihorcták a kaptárból.

Tanácsosnak mutatkozik még a többtermelés érdekében a vándorméhészet fellendítése a szállítási lehetőségek megkönnyítésével.

Az utóbbi években a cukor hiánya

A nektártól a mézig

Linné Károly híres svéd tudós „Apis mellifica“-nak, tehát mézcsinálnak nevezte el méhünket. Találó név. A méh a mézet nem készen gyűjti, hanem az összegyűjtögetett nyersanyagból gyártja. A gyártás célja az, hogy a könnyen romló táplálékot eltarthatóvá alakítsa.

A „MÉZGYÁR“ ÉS MUNKÁSAI.

Mint minden gyárban, a mézgyárban is többféle feladat vár a munkásokra. A következő munkakörökben dolgoznak: 1. a nyersanyag összegyűjtése és hazaszállítása, 2. a nyersanyag átvétele, átalakítása (érelése), raktározása, 3. a sűrűsödés siettetése szellőztetéssel, 4. a kész méz befűdése.

1. A NEKTÁR GYŰJTÉSE, szállítása rendszerint a 3 hetesnél idősebb méhek feladata. Ha a legelő nagyon bő, vagy nincs elég gyűjtő méh, sokszor az 1—2 hetes méhek egy része is gyűjteni indulhat. Nem tudjuk, hogy ez milyen hatású szervezetükre, élettartamukra.

A gyűjtés és szállítás hihetetlenül nagy munka. Egy kiló akácmézhez kb. 50.000, egy kiló baltacim mézhez kb. 100.000 méh rakománya szükséges. A méh egyszerre

miatt a mézet nagyobb mennyiségben vásárolta a fogyasztó közönség. Rendes körülmények között a mézet nem fogyasztják olyan sokan a nagyszámú hamisítások miatt.

A méz ára külföldön rendszerint magasabb a cukor áránál. Nálunk a „májusi méz“ elnevezés alatt mindenféle többé-kevésbé hamisított terméket találunk forgalomban. Aránylag kevés fogyasztó becsüli és fizeti meg az akác- vagy hárs-méz valódi értékét. Nálunk ez illatos és különleges zamatú fenyőméz majdnem ismeretlen.

Szükségesnek látszik a fogyasztóközönség ízlésének nevelése, de ennek érdekében meg kell védenünk a méz hamisításától.

Eddig tart Petrovici Al. beszámolója dr. Rusu György állatorvos jelentéséről s örömmel tölt el bennünket az a tudat, hogy kormányzatunk is keresi annak a módját, hogy a méhészetet — mezőgazdaságunk e sokhasznú és nélkülözhetetlen ágazatát — miként lehetne tovább fejleszteni.

kb. saját súlya felének megfelelő nektárral röpül haza. Annyi ez, mint ha egy 80 kilós ember 40 kilót cipelne óránként 24 kilométeres sebességgel. Egy tudós a méhestől pontosan megmért távolságban cukorszörpöt adott méheinek. Egy munkás hátát festékkel jelölte. Megfigyelte, hogy ez a méh hányszor fordul napjában a méhes és az eleség között. Egyetlen nap 36 km-t röpült! Az 1 km-re fekvő akácospól gyűjtő méh naponta legalább 20 km-t tesz meg. Egy család gyűjtő méheinek útja együttesen az akácvirágzás egyetlen napján a föld és hold közötti távolság háromszorosa. A hang ilyen messzire 6 hét alatt jut el.

A gyűjtő méh a fölszívott nektárba mirigyváladékot bocsát a szájába torkolló mirigyekből. A nektár ettől valami kicsit hígul. A váladéknak fontos szerep jut majd a nektár átalakításában.

2. A NEKTÁR ÁTVÉTELE, érelése, raktározása. A hazatért, gyűjtők vagy maguk öntik sejtbe a nektárt, vagy ott-honülő méheknek adják át. Utána érelés következik. Az érelésnek két módja van: 1. A méhek a nektárt nyitott szá-

jukba veszik és gyorsan mozgatják. A nektár e közben megint mirigyvádékkal keveredik és a levegővel érintkezve sűrűsödik. 2. A méhek a nektárt a sejtek belsején szétkenik, hogy főlösleges víztartalom vékony rétegben elpárologjon.

A méh a nektárt és mézet kinyújtott szipókájával szedi föl, de kiöntésekor szipókáját nem használja, feje alá hajtja, a folyadékot gyorsan mozgó rágió közt bocsátja ki. Az érlelő méh rágiói ellenben mozdulatlanul szétterpednek. A csepp erősen kidomborodik közöttük. A méh a cseppet kb. 10 percig tartja lüktető mozgásban, akkor lenyeli mézhólyagába és új cseppet nyom ki szájába. A méhek a nektárt egymásnak többször is átadják és többször is áthelyezhetik. Az érlelést leginkább éjjel lehet megfigyelni.

Az érlelő méhek koráról a megfigyelések nem egyeznek. Némelyek szerint az érlelők olyan fiatal méhek, melyek a fiasítás etetésén már túl vannak, de gyűjteni még nem kezdték. Más megfigyelés szerint az érlelésben éjjelenként szinte minden munkás résztvesz. Lehetséges, hogy nappal inkább a még nem gyűjtő méhek érlelnek, éjjel pedig a hazatért gyűjtők is csatlakoznak hozzájuk.

A mirigyvádék hatására a cukrok egy része átalakul (invertálódik), a levegő hatására pedig a víztartalom csökken, a nektár megsűrűsödik.

A nektár sűrítése nagy munka, kivált hűvös időben, hiszen a méhek minden kiló érett mézhez 0.5—3 liter víz elpárologtatása árán jutnak, a nektár sűrűsége szerint. A meleg egy részét maguknak kell fejleszteniök mézzel való táplálkozással.

3. LEVEGŐHAJTÁS. A méhek szárnyukat rezgetik, hogy a nektár főlösleges víztartalmától megnedvesedett levegő mozgását, távozását siettessek.

A levegőhajtó méhek egy része a kijáróban, más része a keretekben, lépeken, kaptár falián helyezkedik el. Szárnyukkal épen úgy legyeznek, mint mikor nagy meleg ellen szellőztetnek. A levegőhajtás nagyhordáskor éjjel legfeltűnőbb. Ha olyankor a kijáróhoz égő gyújtószálat tartunk, a láng elhajlása jelzi, hogy a méhek a levegőt egyik oldalon kifelé, másikon befelé hajtják.

4. A MÉZ BEFÖDÉSE. A munkások a kellően megsűrűsödött mézzel telt sejteket vékony viaszlappal befödik. Ha a lépen a fődés megindult, a méhészt azt mondja, hogy a méz érett.

A méhek nem mindig ugyanannyira sűrítve fődik be a mézet. Némelyik méz

sűrűségéről, másik higságáról nevezetes. Még ugyanannak a mézfajtának a fődésében is lehet különbség. Az egymás melletti fődött sejtek mézének víztartalma közt 10 százalék eltérés is lehet. Az is megesik, hogy ugyanabban a kaptárban a higabb méz be van fődve, a sűrűbb nincs. A fődés idejére valószínűleg hatással van a viasztermelő méhek száma és építő hajlama is. A méhek a főhordás végén fődetlenül maradt mézet sokszor egész nyáron nyitva hagyják, bár sűrű. Ha a gyűjtésben megszakítás van, ugyanabban a lépen egymás mellé kerül az érett régi és az újabb hig méz. Más gyakorlati jel azonban nincs, amiből a méhészt a méz érettségére tudna következtetni, mint a sejtek befődése és ez a fenti különleges esetek ellenére is használható.

TÉVEDÉSEK A MÉZ ÉRLELÉSÉRŐL.

A méz érleléséről, sűrítéséről sok mesét lehet olvasni. Legfeltűnőbb az, hogy a méh a nektárt fulánkja mérgével alakítja át, a kész mézbe pedig fulánkjával mérget csöpönt konzerválás végett. Az átalakító, érlelő, konzerváló anyagot hangyasavnak tartják, némelyek tudálékosan méhsavnak mondják. Sem megfigyelés, sem vegyi vizsgálat nem támogatja ezt. Még soha senki sem látta, hogy a méh a mézbe vagy nektárba mérget csöpöntött volna. A mézben méhméregnek nyomát sem lehet találni. Az is alaptalan, hogy a nagy kijáró, vagy a felső kijáró káros méreggel töltött levegője könnyen ellillan. Ellenkezőleg: minél jobb a szellőzés, annál könnyebben távozik a nektár víztartalmától nedvesedett levegő. A kijáron 50 kilós mézgyarapodáskor sokszor másfél hektoliter víznek kell távoznia!

Tévedés az is, hogy a méhek nyálának hatóanyaga akár hangyasav, akár bármilyen más sav. A mirigyvádékban különleges emésztőanyag, tudományos szóval fermentum vagy enzim van. Az sem igaz, hogy a nektárt a mézhólyag mirigyvádéka alakítja át. A mézhólyag nem mirigy. Tévedés, hogy a nektár víztartalmának tekintélyes része a mézhólyag falán a vérbe és onnan a vastagbélbe jut, a méh aztán röptében — már a mezőről haza szálltakor — kifecskendezi. Éppen ellenkezőleg: láttuk már, hogy a hazavitt nektár a gyűjtőtől valamivel higabb és csak a kaptárban sűrűsödik meg. A kifecskendezett víz annak a sok cukornak a megemésztésekor képződik, melyet a méh repüléskor izmainak üzembentartására fogyaszt.

Gödöllő.

Örösi Pál Zoltán.

Tavaszi elnéptelenedés

Erről írni most, nyár idején, nem elégségt dolog-e? Kiderül mindjárt, hogy nem. Egyrészt csak most kezdjük felmérni, milyen károk voltak Erdélyszerte, s okainak megismerésével csak most utólag jövünk rá a helyes védekezésre.

Mi is történt? — Napról-napra állandóan fogytak méheink, pedig azt vártuk, hogy népesedjék a család. Értetlenül, tanácstalanul vizsgálgattuk a méhek belső életét, s az elhullott méheket, s kerestük az okot: mi a baj?

Ne gondoljon senki valami újmódi betegsége, sőt régre sem. Nem valami titokzatos baktérium tizedelte méheinket, *csupán a mi régi átkunk, a szélsőséges és szélsőséges időjárás tört reánk, mint ragadozó duvad, hogy elrabolja tőlünk a melengetett szép álmokat és ráeszméltesen, hogy a földi ember sorsa ez: „Ember küzdj és bízva bízzál.“*

Gyakori, szinte évenként visszatérő veszedelem az, amiről szó van. S éppen az a csodálatos, hogy *örökösén készületlenek vagyunk.* Bár „tavaszi“ tájról van szó, hadt említsek meg három jellemző esetet a sok közül éppen most, nyár derekán, hátha a következő tavaszra nem lennénk ismét készületlenek.

1 UTOLSÓ évetem végeztem a teológián, s annak is a végét jártam: 1928-at írtunk. Napfényes május volt. Pünkösdi legációim előtt kicsi méheimhez rohantam, lássam, mit fejlődtek. Csodálatosan szépek, erősek, népesek voltak és az akác bőséges virágzás előtt állott. Csoda-e, ha átvizsgálás után így szóltam: „Soha annyi méz nem volt, nem lesz, mint most!“ Szívem tele volt boldog reménységgel, midőn ünnepi követségem elvégzésére elindult velem a vonat: kifizetem tanulmányi utánvéteimet, veszek új ruhát, kicserélem rongyos ingeimet... A nagy tervezésben alig vettem észre, hogy a vonatindulással nem a mozdony füstje homályosítja el az eget, hanem a megéredt eső... Esett hét nap egyhuzamban.

Mire Háromszékből Maros-Tordára

visszatértem, *legszebb családjaim helyén hullatömeget, szívemben pedig tört reményt találtam.* A hivatás és megélhetés összeütközéséből ekkor és így támadt az első nagy tragédia. Ebben az évben méheim alig tudtak őszig annyira felerősödni, hogy téli szükségletüket begyűjtsék.

„Szegény rongyos, ha lett volna néhány kiló mézed, s ott maradhattál volna méheid mellett“, — mondotta nekem egy résztvevő lélek.

2 AZÓTA is sokszor húzta át termet az időjárás. Ugorjuk hát át az évek hosszú sorát és hadt említsem meg az 1947. évi tavaszt.

Jó telelés után kellemes, meleg március következett. Már a teleből jó erőben jöttek ki a méhek, nem csoda, ha a márciusi kedvező időjárás hatására április elsejére több család a méztérbe kívánczolt.

És ekkor megérkezett a bolond április. — Felkél a nap, ragyogó, tiszta az égbolt, meleg a levegő, illatoznak a virágok. „Jó napunk lesz ma“ — köszöntöm méheimet, ők meg vicám zúgással tódulnak a szabdabba, mintha válaszolnának: „Hordunk, gyűjtünk, neked is jut, édes gazdánk!“

Egyszerre hideg szél zúhan a tájra, sötét felhők borítják el az eget, hűvös árny borul a világra, s az imént ledobott kabát visszakivánczolik, a bőrön pedig végigborzong a valóság megsejtése: *a kirepült méhekből egyetlen egy sem tér vissza...*

Egyetlen félóra alatt ocalettek kijáró méhém. A földön, a ház falán, kerítésen, utca porában, erdön és mezőn sok ezernyi drága elvesző kis bogár. *Ha valaki nem érezte még, milyen a tehetetlenség érzése, gondoljon erre!*

Még volt valami tartalék méz. Fokozott buzgalommal fogtam neki a serkentő etetésnek, hogy amit lehet, segítsek megmaradt kedveseimen.

3 A TRAGÉDIA ebben az évben is meglátogatott mindnyájunkat.

Drága szép tavasz, csudálatos fejlődés! Mintha a bolondok hónapja elaludt volna valahol, s helyette egyenesen má-

jus érkezett volna: állandó meleg árasztja el a nagy természetet, megbizserget minden élő: fát, fűvet, virágot, állatot, méhet és embert. Április végére a családok egyharmadára méztér került.

Ismereklekedem jómárá, tavaszi szeszély! Nem hiszek a sátáni incselkedésednek. Akinek tehetem, küldöm a figyelmeztetést, résen legyen, ha jön a lehülés, vagy a tartós eső. És jött fokozódva: lehülés, eső, havas eső, havazás, téli fagy. Rügylukat szűkíték, teljesen elzárók, napjában kétszer etetek. Hirtelen visszatér a májusi meleg. De mit ér? Odalett a reménydús akác, a teljes virágjában levő gyümölcsvirágzás és minden nektárforrás. A kijáró méhek óriás tömege agyon gyötri magát a méz és virágpör keresésében, nagyobb része soha haza sem tér, hősi halált hal a sívár munkafronton. Az itthon maradtak nem képesek takarni a fiasítást, kiszívják, korlátozzák, hogy a kevés élő megmaradjon az életnek. E sorok írásakor bizonytalanul írom: „talán“ elértek méheim a fagy előtti erőt, de méz sehol...

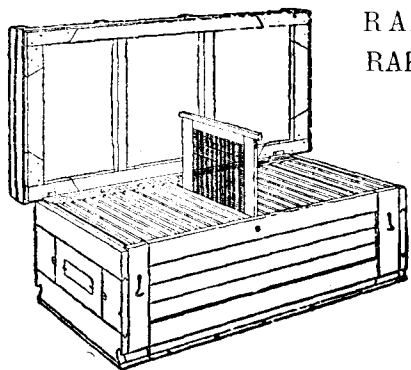
4 A TENNIVALÓK?... A napnak nem parancsolunk, a szelek járását nem mi igazgatjuk, az elemek szeszélyes játékát befolyásolni képtelenek vagyunk. Meglevő kaptárainkat márólhólnapra nem tudjuk melegebbekre kicserélni, s a röplyükszűkítés és burkolás nem oldja meg tökéletesen a dolgot. Mégis tennünk kell valamit ilyen ese-

tekben. Helyesbitsünk, hogy a tenni-valót jobban rögzítsük: *ilyen esetekre előre kell felkészülnünk.* Mert nem az eset után, hanem a baj előtt kell kezdődjön a mentő munka. Új kaptáraink elkészítésekor kell a tavaszi lehülésekre gondolnunk, s duplafaluaknak, új szóval: bundásaknak kell elkészítenünk nem csak az oldalát, de a fenekét és tetejét is. Ebben jobban ellen áll a család a külső hidegnek. A röpnyílás pontosan záródó legyen. Belső etető-itató készülékkel (vályuskerettel) szereljük fel. És résen kell lenni. Kiváltképen most, *pergetés idején!* Minden családra tartalékolnunk kell legalább 3–4 kg. mézet a 20 kg. fészekben hagyott mézen kívül. Álljon ott hét lakat alatt házunk legszentebb sarkában a tartalék méz. A magunk és családtagjaink figyelmeztetésére tegyünk táblát föléje: „Hozzányulni életveszélyes! Tartalék tavaszi lehülés idejére.“ Aki tehetetlenül nézte méheit tartós eső, hirtelen lehülés, tavaszi fagy idején, annak — bármilyen szegény lenne is — nem lesz nehéz e tanácsot megfogadni. Ha a hirtelen változás *idején, esőzés alatt, vagy fagy után,* mindig a maga idejében és bőségesen etetünk, megtelők bödönökkel fogják meghálálni kedveseink a gondoskodást.

A messzenéző, előrelátó tartalékolásban van az erő és a biztos mentség. Ennek pedig most, nyár derekán van az ideje.

Mezőbodon.

Szőcs Sándor

RAKTÁRON TARTJUK AZ ERDÉLYI RAKODÓ ÉS FEKVŐ VÁNDOR KAPTÁROKAT

Gépen csapozott vályus keret külön is kapható. Beton műlépprést anyarácsot és műlépet minden méretben raktárról szállítunk.

Az erdélyi kaptárok készítéséhez szükséges képes rajzot kívánatra postabélyeg ellenében megküldöm.

VÁRADY BÉLA

Villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzem
Kolozsvár-Cluj, strada Thállman utca 13 szám.

Kísérletezzünk alumínium léppel

A méhek sok mézet és virágport használnak fel a viasz termeléséhez, bár az utóbbi időkben sokat módosult az a régi tétel, hogy egy kiló viasz kiadásához 10 kg. mézet fogyasztanak el. A fiatal méhek életük 10—20 napjai között elsősorban építkeznek és az ügyes méhészt ezt a hajlamukat kihasználja építőkerettel, a fészkek felújítására szolgáló mülépes keretek kiépítésével.

De a közmondás szerint is „sok kicsi sokra megyen”. Ahogy túllépjük a csökkentett építkezés határát, már megérződik a mézhozamon. Ezért mondjuk azt, hogy a méhészt forgatókéje, legfeljebb kincse a tartalék lép. Mézelésnél, műrajzotatásnál sohasem lehet túl sok belőle.

Érthető, hogy méhésztestvéreink rengeteget kísérleteznek a lépek mesterséges előállításán. A mülépet mindnyájan ismerjük. Maga a mülép szó rossz, mert nem „mű” és nem „lép”. Ha azt akarjuk, hogy a méhek elfogadják a legtisztább méhviaszból kell készíteniünk és sajnos lépnek sem nevezhetjük, mert

Mézrel töltött alumínium lép.

alapjában véve csak a lépek közötti fal megmintázott része. Egyesek ezért lép-közfalnak hívják.

Készítettek félig kiépített léphez hasonló mélységű sejtekkel is mülépet, de a gyakorlatban nem terjedt el. Drága és nehéz, tehát sok viasz ment kárba. A csomagolása sem volt könnyű.

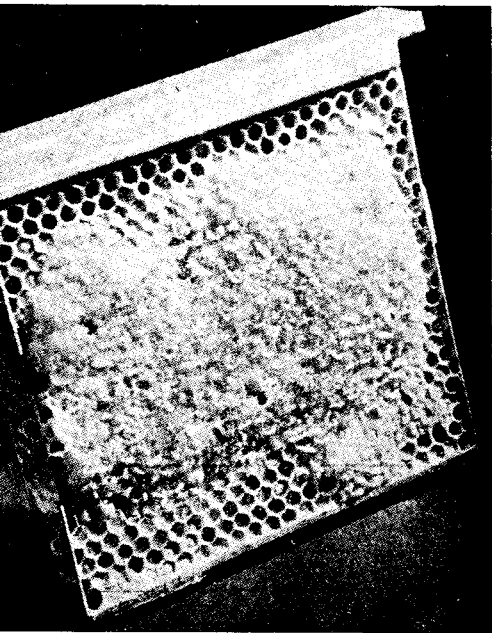
Mások a mülép megerősítésén fáradoztak. Vékony alumínium, vagy célofán lemezt mártottak viaszba és ezután mintázták meg. Kevés ideig maradt dívatban. Csak a dróttal előre kiöntött mülép és háromrétegű maradt forgalomban. Az utóbbi fajtát a két külső részén tisztán méhviaszból, míg a közepét magas hőfokon olvadó és így nem nyuló növényi viaszból préselik egybe. Külföldön mindkét utóbbi fajtát sokat hirdetik.

Most újabb kísérletről számol be a „La Gazette Apicole” című francia méhészt lap, amint arról Hajnal Marcella a „Románia Apiclé” áprilisi számában értesít. Laptársunktól elkértük a képeket, hogy a romániai magyar méhészeknek is bemutatthassuk azokat. Ezúton mondunk köszönetet érte.

Appert-Collin Henrik francia méhészt vékony alumínium lemezből a rendes munkás sejteknek megfelelő méretű lépet készített. Eleinte kis lépekkel kísérletezett és a méhek már az első nap elfogadták. Kevés viasz hozzáadásával „egyengették ki” az emberi munkát „ízlésüknek” megfelelően.

A kezdeti sikeren felbuzdulva, renáes nagy lépfelületű kereteket készített teljesen alumíniumból. A sejtek mérete, nagysága, hosszúsága teljesen megfelelt a méhek által épített munkás sejtnek. Még arra is ügyelt, hogy a sejtek kissé felfelé irányuljanak, tehát a vízszintes vonalhoz viszonyítva ferdén (felfelé) álljanak. A méhek ezeket is szívesen fogadták egy-két milliméter viasszal megnyujtották, meghordták mézrel és szépen lepecsételték. Az anya azonban nem petézett bele.

Még 1944-ben Collin egy család fészket felváltva alumínium és rendes léppel töltötte meg. Az anya csak a ter-

mészetes lépbe rakta petéit. Az alumínium lépet mézzel és virággal töltötték meg a munkás méhek. Egy évre rá 1945-ben az egész fészket csak alumínium léppel rakta tele. Így az anya nem válogathatott és teljesen megszüntette a petézést. Collin megjegyzi azonban, hogy a kísérlet nem lehet döntő, mert a kísérleti család anyja öreg és gyenge teljesítményű volt.

A kísérlet eddigi eredménye is sok jövőt jósol az alumínium lépnek. Az anya tartózkodása ezuttal előnyére válik. A méztérben kitünően használhatjuk. Feleslegessé válik a méhek szőrzetét koptató anyarács. További előnye, hogy az alumíniumot a viaszoly nem „kedveli”. Így az alumínium lép tartós és kíméltesen kezelve, tovább tart a természetes lépnel.

Az alumínium lépet különben a keret magasságának megfelelő hosszúságú vékony 0.10 m/m (egytizedes) lemezből préselt szalagocskákból állítják össze. Minden szalag egy fél sejtnek felel meg s ahogy a szalagokat egymás mellé rakják pontosan kialakul az egész sejtek sorozata.

A szalagot fogaskerék pár között préselik. A két egymással szemben álló fogaskerék-pár fogai teljesen a félsejtek megfelelő méretűek és kissé ferdén

állanak, hogy a természetes sejt elhajlását utánozzák. A másik munkamenetben a préssel megmintázott hosszú szalagot feldágják egy pontos minta szerint úgy, hogy egyik szalag a másikhoz viszonyítva egy sejttel feljebb vagy lejjebb kerüljön. Ugyanez a vágógép egyuttal két lyukat is vág a szalagdarabon, hogy két alumínium rudacsára felfűzhessük.

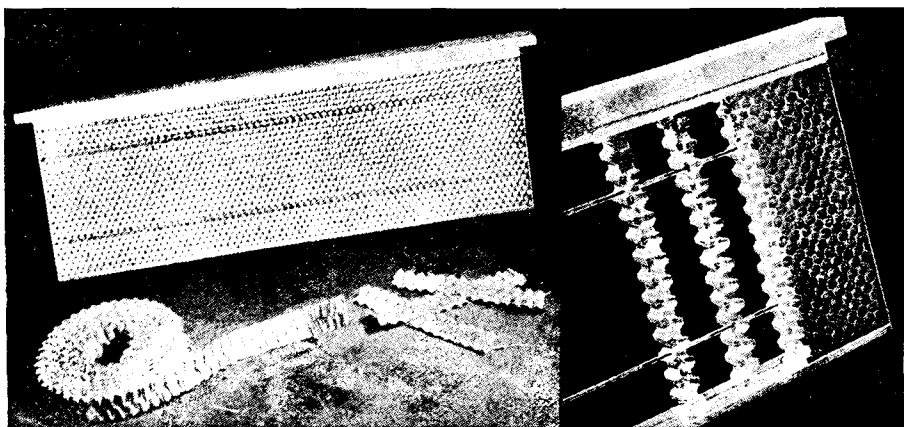
Az összerakott kis lemezekből készült lépet ugyancsak alumínium lemezből készült keret tartja össze. A keret felsőrése fordított U alakú és 0.5 m/m (öttizedes) lemezből készül. Ugyanígyen vastag a két oldallécet helyettesítő alumíniumlemezből és az alsó U alakú vályu.

A lemezek felfűzésére szolgáló alumínium rudacsákat, ha 90° szögben elforgatjuk, helyükről könnyen kihúzhatjuk és a lépet elemére szedhetjük szét.

Az alumínium léppel érdemes lenne mindalunk is kísérletezni. Bizonyára akad olyan ügyes műszerész méhésztestvérünk, aki a préseléshez szükséges fogaskereket kifarja és az egész lépet elkészíti. Kérjük beszámolni róla.

Kolozsvár.

DR. SZÖVÉRDI FERENC

Balra teljesen alumíniumból készült méztéri keret. Előtte a kiperéselt alumínium szalag. Egy pár felvágva. Jobbra a felvágott lemezek összeszerelését láthatjuk.

A többtermelési mesterfogások csődje?

Mielőtt a fenti cím alatt leközölnék Maradi Balázs méhésztestvérünk levelét, megjegyezzük, hogy első elhatározásunk az volt, hogy ne közöljük le, mivel megítélésünk szerint a levél minden látszólagos igazsága mellett is valahol téved. Valóban, mert a levél írója is kifejezi, Bizánc kapujának döntéséhez hasonló az, aminek hangot ad Ám hiába döngette Botond Konstantinpoly érckapuját úgy, hogy az ütött résen egy gyermek ki és bejárhatott, végül is el kellett onnan vonuljon. Közre adjuk hát a levelet, remélve, hogy előállanak a szívós védők, kimutatják az író tévedését s ennek következménye lesz, hogy— Botond elvonul. — Ezért a bevezetőért, valamint azért is, hogy a cím után egy kérdőjelet is tettünk, a levél írójától abban a remény-ségben kérünk bocsánatot, hogy levelének ilyen módon való közlése az erdélyi méhészet hasznára fordul.

Szerk.

Kedves Szerkesztő Testvérem!

Rendkívüli érdeklődéssel olvastam a Méhészeti Közlönyben Faluba Zoltán szakcikkeit. Nem csak azért, mert jó tudnunk, mit csinálnak s dolgaikat hogyan látják más ország határain belüli méhészek, hanem főként azért, mert néhány olyan kérdéssel foglalkozik, amely az erdélyi méhészeket is izgatja, mint amilyen a kétanyás rendszer és a vándorlás. Amióta csak megbarátkoztam a méhszurással, azóta mindig gyanakodva figyelem ezeket az úgynevezett többtermelési mesterfogásokat, mert ha vándorlással nem is foglalkoztam ez ideig, de mások „sikereit” figyelem, a kétanyás rendszert pedig magam is próbáltam s ha most már kiegészítem a sort a sérkentő etetéssel, erről a háromról előre is kimondom, hogy nem egészen, vagy inkább sehogy se vagyok megelégedve velük. Az elmúlt számban már egyik méhésztestvérünk elkezdte Bizánc kapujának döntését s kimutatta, hogy egyszerű előítélet az, hogy a második éves anya a legjobb s ennek a hatása alatt kedvet kaptam én is a döntésre, hisz úgy is régóta forrt a szó bennem s kimondom, még ha nincsenek is oly súlyos buzogányaim, mint neki. Teszem ezt abban a reményben, hátha az ütött résen be tudunk látni a várba, mi van belül, vagyis azok a méhészek, akik a maguk feje után szoktak menni, meglátják, hogy még a legtetszetősebb méhészigazságokhoz is kétség férhet, tehát tapasztalatokkal és megfigyelésekkel kell azokat alátámasztaniok, mielőtt végérvényesen elfogadnák és követnék őket.

I. A VÁNDORLÁS eredményeiben kétfelkendem leginkább. Lehet, hogy azért, mert én soha sem vándoroltam. Az is lehet, ha belekezdek egyszer, soha többé el nem hagyom, sőt minél többet fogok ba-

rangolni a nagy világban, mert tudom, mit jelent a nagy természet ölen megpihenni, kiszakadni a zúgó világ forgatagából. Bizony, ez mindennél többet ér... Csakhát a barangoláshoz pénz kell. Kérdés, hogy kifizetődik-e? Idős Bognóczy József öreg méhész tanácsolta: „Ha vándorlás nélkül kihozunk annyit, mint a vándorlással elért eredmény fele: maradjunk otthon.” Ez az öreg méhész pedig tudja, maga is próbálkozott a vándorlással, fia pedig híres vándorló.

De mit mondanak a számok? Az adatokat megtaláljuk Faluba Zoltán két cikkében. A „Rakodó kaptár a többtermelés szolgálatában” c. cikkben találjuk leírva a teljes hozamot: „33 családomtól 1000 kg. mézet pergettem. Ez 30 kg-os átlag.” A cikkből úgy tűnik ki, mintha ez csupán az akácból pergetett mennyiség volna. De nem az. Az „Öszinte beszámoló egy kisméhészet tavalyi eredményéről” c. cikk vége felé tudjuk meg, hogy ez az egész évi eredmény: „Április 20—szeptember 21. Öt teljes hónap.” Mérleget is közöl, még pedig deficités mérleget. És: „Ennek ellenére vándorolni érdemes”, — állapítja meg végül. Hogyan? Ráfizetésből meg lehet élni? Próbáljuk javítani a mérlegét. Hagyjuk ki azokat a kiadásokat, amelyek más méhészetben is előfordulhatnak, csupán a szállítási költséget hagyjuk meg, a bevételeknél pedig ne csak az eladott mézet, de a teljes évi pergetési eredményt vegyük:

Bevétel 1000 kg méz á 10 Ft	10.000 Ft
Kiadás szállítási költségekre	3.500 Ft

Eredmény: 6.500 Ft

Mit hozhat egy stabil méhészet? Kiki a maga átlagával szorozza meg a 33-at, Faluba családjainak a számát. Én 42-vel szorzom. Miért is végezsem el, hiszen vi-

lágos, hogy több, mint kétszer akkora az eredmény szállítási költség nélkül. Hol van itt a többtermelés? Mi van itt, ami vándorlásra csábítana, amiért érdemes jönni-menni, éjszakázni? Itt nem áll a közmondás: Költözés, leégés? Autódefekt, rossz út, lefulladás veszedelme nem fenyeget? Vagy éppen ez az izgalom az, amiért érdemes?

II. A KÉTANYÁS RENDSZER előttem sokáig komolyabb volt, mint ma. Éveken keresztül kísérleteztem vele, hittem benne. Ma még teszek egy-egy próbát: hátha... S most éppen kapóra, megjelenik „A rakodó kaptár a többtermelés szolgálatában” c. cikk, s ami bennem olyan sokáig főtt, arra másoktól kapok kész adatokat.

Azonos legelőviszonyok mellett háromféle rendszer eredményeit közli: A legjobb kétanyás NB 60 kg, Gruber Mogorkaptárjai 45 kg, Faluba Z egyanyás NB kaptárjai 30 kg. átlagot adtak. Egyszerű, beszédes számok egymás mellett. Tulajdonképpen az egyanyás Mogor vezet, mert a legjobb kétanyás eredményét — két család eredménye lévén, — kettővel osztani kell. Az NB kaptárból tehát mindkét esetben ugyanaz a hozam, a kétanyásnál csupán annyi előny, hogy félannyi beruházással hozza ki ugyanazt, mint az egyanyás. Persze, egymagában már ez is eredmény, ami a kétanyás rendszert indokolhatná. Csakhogy az eredmény látszólagos, mert Faluba Zoltán azért tudott csak ennyit elérni, mivel nem volt elég lépkészlete és építtetnie kellett. „Csak 13 családomnak volt meg a teljes lépkészlete. Ezek 500 kg. mézet adtak. Átlaguk 38.4 kg.” Tehát egyenlő legelőviszonyok mellett az egyanyások vannak elől s a kétanyások csak azután. A „több munka — több méz” elve itt semmit sem jelent, hiszen a kétanyás éppen a több munka elvén épül fel.

Mi indokolja tehát a kétanyás rendszert, ha az még a kétszeresét sem hozza ki annak, amit az egyanyással el lehet érni? Miért számítjuk a kétanyás rendszert a „többtermelési” módok közé?

III. A SERKENTŐ ETETÉST Faluba cikkei nem érintik, de a Méhészeti Közlöny annál többször. Ennek az eredményei is nagyon kétségesek. Legdöntőbbek volnának a számok, melyek megbízható kísérletek eredményeit mutatnák be. De tudtommal ilyent eddig senki közre nem adott s ennél fogva az egész etetés-ltatás körüli írkálás nem egyéb fű-fa ígérgetésnél.

A magam silány adatait kell tehát elő-

vennem. Az elmúlt év számbavételekor kiderült, hogy a régimódi és rozoga hátulgombolós kiskoconádi kaptáraim, melyek serkentő etetésben nem részesültek 37.9 kg. átlaggal, a serkentésben részesült Dandant-Blatt méretű kaptáraim pedig 44,4 kg-mal zártak, vagyis 6,5 kg-mal többel. Csakhogy ebből még le kell vonni az etetésre felhasznált 3 kg-ot, tehát többleteredménynek 3,5 kg. marad. Valóban ez is többlet. De hol van a méhész munkája és a hat heti leköötöttség? Ha ezt leszámítjuk, hova lesz a többleteredmény?

A serkentéssel kapcsolatban még az őszön feljegyeztem egy kérdést: „Vajjon nem inkább a melegebb kaptár fizet jobban — függetlenül az etetéstől? Tegyem hozzá magyarázatképen, amit ugyan minden méhész tud, aki kiskoconádival méhészkedik, hogy ez a kaptár bélelt falu. Nem itt kell-e keresnünk a többtermelés gordiusi csomóját? Nem utal ez az eredmény a bundás kaptár felé? Kérdés, amire a jövő felelni fog.

IV. NINCS TÖBB KÉTELYEM egyelőre, ne tessék hát megjedni, kedves Szerkesztő Testvérem. De még egy buzogányom van, s ezt most a méhészekre fogom. Egyedül ők a hibásak, ha a többtermelés címszáva alatt maguknak kárt szereznek. Hibásak, mert innen-onnan egyszerűen felkapnak egy-két nekik rendkívül tetsző elméletet, azt minden további nélkül elfogadják, belőle érckapus-kőfalas várat építenek és ezt tartják rendületlenül ahelyett, hogy egy kicsit körüljárnák, s megvizsgálják, nincsen-e valami gyengeje az okoskodásuknak? Egy szó, mint száz: Jól tennék, ha alapos és minden kétséget kizáró megfigyeléseket végeznének előbb, adatokat gyűjtenének, azokat rendszereznék és leközölnék mindnyájunk okulására, — különben rájuk szakad az érckapu és a kőfal! A számokat kell beszéltetni. Míg senki sem kerül, hogy ezt megtegye, s ezzel nem győz meg másokat és engem, addig maradok a régi, — méhészársági üdvözléssel:

Maradi Balázs.

MŰLÉPET

ÉS MINDENMŰ MÉHÉSZETI
FELSZERELÉST SZÁLLIT
DZIERZON MÉHÉSZETE
KEZDŐDI GYULA

Oradea, Tudor Vladimirescu 65.

A nagyhozam egyik nyitja a virágpor

Már Erdélyben is eléggé elterjedt az a nézet, hogy nagy hozamot csak erős családtól várhatunk. Családjaink viszont tavasszal csak akkor erősödnek meg, ha még az előző őszen sok fiatal bogárral teljük be, bőségesen ellátjuk teleléshez és a tavaszi fejlődéshez szükséges mézzel, ha kifogástalanul petézik az anya és végül, ha kaptáraink eléggé melegtartók.

Most az amerikai méhészek a fenti felteteleket eggyel szaporították. A bőséges mézkészleten kívül tavasszal megfelelő mennyiségű és minőségű virágpor és virágpor pótlék etetéséről is gondoskodnak. Ennek köszönhető, hogy ottan a családok átlag mézhozama jóval felülmúlja a miénket. A földművelésügyi minisztérium külön körlevélben hívja fel a méhészek figyelmét a tavaszi etetéshez szükséges virágpor idejében való gyűjtésére.

A körlevélben elmondják, hogy számos kísérletet végeztek a virágpor mesterséges pótlására. A szójabab liszt például táplálabb a legjobb tavaszi virágpornál, de egymagában nem elegendő a méhek tavaszi etetésére. A fiasítás rohamosan kiterjed, de rövid idő múlva visszaesik. Tiszán szója liszten a méhek nem tudják felnevelni. Viszont megállapították, hogy ha a szójababliszthez egy negyed részben (divatosan kifejezve 25%) természetes virágport kevernek, akkor a fiasítás rohamosan megindul és melegtartó kaptárban bőséges mézkészlettel semmi visszaesés sem tapasztalható. A család rohamosan fejlődik és a sok kijáró, gyűjtő méh nagyszélesen kihasználja a főhordást.

A virágporból és szójalisztból lepényt készítenek. Ötven fél kilós lepényhez a következő mértéket használják: 2 kg. száraz virágport 2½ csésze meleg vízzel elkevernek, majd 15 kiló sűrű cukorszörpvel összevegyítik. A 15 kiló sűrű (vastag) cukorszörpöt 10 kg. cukorból és 5 liter forró vízből készítik. Amikor a virágport már egyenletesen elkeverték a szörpvel 6 kg. tisztított feltárt (valószínűen a nyers ízétől megfosztott) szójabablisztet adnak hozzá és összegyúrák, majd lepényalakúra kinyújtják. Ha túl keményre sikerülne kevés vízzel puhítják.

A frissen készült, eléggé lágy lepényt, a felső keretlécekre közvetlenül a fészek fölé helyezik és kissé megnyomkodják, hogy a keretlécek közé is benyuljék. A lepény felé szírpapirt, celofánt tesznek, hogy megőrizték a kiszáradástól majd a fedő-

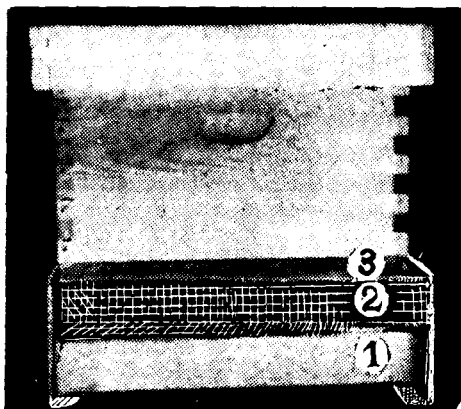
deszkát. A méhek rohamosan elhordják az eléggé lágy lepényt, de még mielőtt teljesen elfogyja, ujjal pótolják, míg a természet gazdag saruja bőségesen ontja a természetes virágport.

A virágporos lepény etetését jóval a virágpor hordás megindulása előtt olyan korán kezdik meg, február végén—március elején, amilyen korán csak az időjárás megengedi. A nagy hordás előtt legalább 8—12 héttel előbb s ha egyszer megkezdtek egészen a természetes virágporhordásig folytatják. Egy ½ kg-os lepény rendszerint 10 napig elégséges és átlag hétszer kell beadniok. Tehát 1 kg-al egy család beéri.

A méhészeti lapok öles hírdetéseket közölnek a szójababliszt kereskedőkről, de virágport senki sem árul. Arról minden méhész maga gondoskodik. Nem okoz különösebb fejtörést.

Egy erős méhcsalád jó virágpor szedő berendezéssel annyi virágport gyűjt, amennyi 50 család tavaszi serkentő lepényének készítéséhez elegendő. A virágpor gyűjtése most a bőséges nyári virágporhordás idején időszerű ezért ismertetjük a virágpor-szedőt is, hogy minden méhésztestvérünk idejében gondoskodhassék a többtermelés ezen fontos és nélkülözhetetlen anyagáról.

A virágpor-szedő három részből áll:

1. A virágpor összegyűjtésére szolgáló vékony deszkából készült 7.5 cm. széles és magas, felül nyitott favályuból (ládikából), amit felül 3 mm lyukbőségű szítaszöveggel fedünk be.

2. A vályu fölött egy U alakúra meghajlított 5 mm lyukbőségű szitaszövetből, amit úgy helyezünk el a kijáró nyílás elé, hogy a méhek csak rajta keresztül bujva juthassanak a kaptárba.

3. Egy fordított tágas U alakú bádoglemezből, amit a kaptár kijárója elé szerelünk fel és az egész szerkezetet fedí és összetartja. Készíthetjük deszkából is.

A mezőt járó méhek a virágporgyűjtő vályu 3 mm-es lyukbőségű szitaszövetjére szállnak le és amint a kettős (egymástól 1 cm távolságra meghajlított) 5 mm lyukbőségű hálón keresztül a kaptárba igyekeznek lábukról akaratlanul is ledörzsölik a virágpór csomócskákat. Lehullatják a vályu szitaszövetére, ahonnan a méhek kis bejárásukkal a 3 mm-es szítán keresztül a vályuba verik.

Esős időjárás esetén (az idén például) háromnaponként, míg száraz időben hetenként gyűjtjük össze a ládika tartalmát. Bár a ládika az esőtől teljesen védett, az összegyűjtés után mégis tanácsos a virágpórt vékony rétegekben kiteríteni és napon megszáritani, mert a csak kissé nedves virágpór is rendkívül gyorsan romlik, penészedik. A száraz virágpórt jól záro dobozban vagy üvegben tároljuk tavaszig.

A rosszul kezelt virágpór megmolyosodik. Az amerikaiak szénkéneget, metylbromidot vagy paradichlorur benzént ajánlanak a molyok ellen. A sok cifranevű készítmény helyett jól használhatjuk a nálunk annyira bevált mézet. Nagy előnye, hogy még a szomszédba sem kell mennünk érte! Egyszerűen reátöltjük a szélesszájú mézesüvegbe gyömöszölt virágpórra.

A természetes virágpór gyűjtése komoly feladat azok számára, akik a gyakorlatban óhajtják megvalósítani a többtermelés jelszavát. A virágpórszedővel egy erős családdal 9—18 kg. virágpórt gyűjthetünk

A virágpórlepenyt ellepik a méhek (az USDA képszolgálatára nyomán).

össze, amely, ismételjük, bőségesen fedezi 50 család tavaszi serkentőlepeny szükségletét.

Méhésztestvéreim egy méhészetből se hiányozzék az idén a virágpór szedő!

Kolozsvár.

DR. SZÖVERDI FERENC

Megfigyelés

Az elmúlt télen nálam nagyon jól teleltek a méhek. A 80 családból egy sem pusztult el. Három család anyátlanná vált, de ezeket anyásítottam és rövidesen helyre jöttek. A jó telelést a bő méznek és a jó melegtartó kaptárnak tulajdonítom. A tavaszi fejlődés sajnos elég lassú volt az időjárás miatt, de májusra már annyira kifejlődtek, hogy teljesen ellepték a kaptárt mézürrel együtt. A fagy itt is érezte a hatását, de már túl vagyunk rajta. A fagy után megfigyeltem, hogy a méhek óriási számmal lepték meg az itatót és úgy viselkedtek, mintha rabolni akartak volna és még sem raboltak.

A mérleges kaptár adatai:

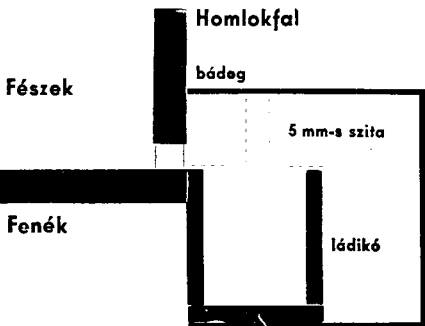
Fogyaszt.	október 15-től január 1-ig	1.75 kg.
	január 1-től április 1-ig	3.10 „
	április 1-től május 15-ig	3.50 „

összesen 8,35 kg.

április 1-től május 15-ig 3,90 kg. gyarapodás.

Székelyzsombor.

Csala Ferenc

A virágpórszedő keresztmetszete

Miért kértem bundás kaptárt az ajándék rajj részére?

Fodor Kálmán méhésztársunk egy rajt ajánlott fel az egyesületünk kísérleti méhészete részére és a raj betelepítésére bundás kaptárt igényelt. Leveleire válaszolva megkérdeztük, hogy miért ragaszkodik e kaptárhoz. Érdeklődésünkre az alábbi értékes cikkben indokolja meg felfogását.

*

A múlt hónapban irt levelükre, melyben az iránt érdeklődnek, hogy miért kérek „Bundás kaptárt“ az alábbiakban adom meg válaszomat. Ha érdemes közölnék le szeretett lapunkban is, hogy különösen a kezdőket sok felesleges kísérletezéstől mentesíthessük.

Még 1934-ben kezdtem Csanád megyében méhészkedni. Két család méhet vettem kaptár nélkül Neiszer kereteken. Így ahhoz a mérethez csináltattam kaptárjaimat is. Természetesen hátulkezelősöket. Egy évre reá már volt 2 öreg családom és 3 rajom. Ugyanez év november havában Pest megyében Tápiószelére kerültem. Itt segítségemre jött már tanáccsal egy 40 családos méhésztárs, ki közép Boczonádi méretű (42x30 cm-es, a mi nagy erdélyi kaptárunkhoz hasonló) rakódó és fekvő kaptárokkal méhészkedett szép eredménnyel. A major 120 kat. holdas akác erdő mellett feküdt s az uradalomban két éves fehér somkórót, hiborherét, baltacimot, szöszösbükkönyt termeltünk. Ez a méhésztárs rábeszélte a fekvő kaptárra. Az ő tanácsára készítettünk 4 darab fekvő kaptárt 24—24 keretre, két kijárával.

Akkor még javában tartott a szaklapokban a kijáró vita alsó vagy felső. Úgy határoztunk, hogy legyen egyik kijáró felső a másik pedig alsó ugyanazon kaptáron. Az egyik hármaskaptárból átfelkészítettük a Neiszer keretről a K. B. keretekre. Az így felszabadult hármaskaptárt szétbontottuk és készült belőle iker fekvő kaptár. Ugyanez történt a másik hármaskaptárral is. Így most már 8 családra volt férőhely. Dacára a méhlegelő eldorá-

dónak a kaptárok szaporítására csak 1937-ben került sor. Az átfelkészítés keretről a mégegyszer akkora lépfeli letre időt vett igénybe. 1936—37 telé jelent meg a „Méh“-ben Pávai Mátyás Sándor „Hungária köpenyes“ vándorkaptáráról egy cikk. Részletesen ismertette előnyeit és hátrányait is, amugyan kevés van.

Azonnal elkészítettem 6 darabot azaz a változtatással, hogy nem N. B. keret méretére, hanem a K. B. keret méretére. Részben saját, részben vásárolt rajokkal 1937-ben betelepítettem mind a 6 kaptárt. Azóta használhatóak és az eredménnyel nagyon meg vagyok elégedve. A kaptárak hozamát nem szoktam külön-külön mérni, de a tíz év alatt a köpenyesekből 2—4 kerettel mindig több felesleges mézet vehetek el, mint a többiektől. Tehát 6—12 kg-al többet adnak az átlagnál.

Pest megyéből 1940 decemberében költözök ide. Az időtájt voltak a leghidegebbek. Sajnos a szállítás következtében a méhcsomók szétrázódtak. Megérkezéskor a kaptárakat fűtött szobába raktam. A méhek szépen összehúzódtak s így a telető csomó rendbejött. Legkisebb veszteségem a köpenyes kaptárban volt, míg a többi családok csak akác virágzás alatt jöttek rendbe. Tapasztalatból leszögezhetem, hogy az, akinek módjában van vándorolni méhlegelőre, az csak kizárólag köpenyessel — bundással induljon útra, úgyszintén az is kinek foglalkozása olyan, hogy a megélhetése után vándorolni kénytelen, az ismét csak bundással dolgozzék. Semmivel sincs több dolog vele mint bármely fekvő kaptárral, már pedig tudvalevő, hogy ezeket lehet a legjobban átnézni és kezelni. De a sarokpánt és kofferzár ne hiányozzék egy kaptárról se. Sajnos az enyémen nincsenek, de ezt már tízszeres kárral megfizettem, mint amennyibe került volna.

Az akác sajnos nálunk is elfogyott,

de a sarju már bimbózik, hogy lesz-e benne nektár annyi, hogy nekünk méhészeknek is jusson, nem valószínű. Csak annyi legyen, hogy dolgozóink elérhető magukat, a mi tömegvirágzásukig, a napraforgóig, mert a hárs teljesen elfagyott, amiből pedig eddig még mindig tudtam pergetni kitűnő illatu, zamatos hárs-mézet.

Röviden összefoglalva, tehát aki

Üdítő italok

Az április végi fagy nagyon lerontotta a szőlő és gyümölcsstermés kilátásait s a multévihez viszonyítva jóval kevesebb mennyiség áll majd rendelkezésre bor illetve ital készítemi célokra. Ezért helyes ha a méhész maga gondoskodik háziszükségietét fedező üdítőitalok mézzel való előállításáról. Ez annál is inkább indokolt, mert a bőséges szabad cukor a méz iránti keresletet lecsökkentette s így több mézet kell hasznosítani a háztartásban s ahol csak lehet bevezetni az önellátást.

A gyümölcsök közül a ribizli szenvedett a legkevesebbet a fagytól s ez kiválóan alkalmas bor készítésére, mert magas a sav tartalma.

A ribizli bor készítésére jól bevált mód az alábbi:

Kellő mosás és lebegyőzés után a ribizlit ki kell sajtolni. E célra kitűnően beválnak a zománcozott vagy ónozott háztartási burgonya prések. A sajtolásból nyert mustot lemérjük s ennek kétszeresének megfelelő mennyiségű vízzel a ribizli törkölyt összekeverjük s 5—6 órán át rajta hagyjuk. A törkölyt az említett idő leteltével ismét kisajtoljuk és a nyert újabb levét a musthoz keverjük. Az így összekevert folyadékban minden literhez számítva 40 dkg. mézet kell feloldani. Ezután megfelelő edénybe kell tölteni és pedig annak négyötödéig helyet hagyva az erjedésnek. A legkedvezőbb, kívánatos hőmérséklet 18—20 C. A must megfelelő hőmérsékletének elérése érdekében annak kisebb részét esetleg fel kell melegíteni s melegítés után a többihez keverni.

A fenti arányt betartva más gyümölcsből is készíthetünk méz hozzáadásával kitűnő italt. Így barackból, cseresznyéből, meggyből, szilvából, málnából, szederből, áfonyából, őszibarackból stb.-ből. Ha a felsorolt gyümölcsök nem lennének elég levesek, akkor húsdarálón megdaráljuk és annyi vizet töltve rájuk, hogy ellepje s telforraljuk. Ezután kipréseljük, majd a

most kezd hozzá a méhészkedéshez és kevés munkával jó eredményt akar elérni, induljon köppenyes kaptárral. De az évenként mutatkozó nagyobb mézhozamot tekintetbe véve kifizetődik másoknak is áttérni erre a rendszerre. Bár kísérlethől 4—5 családdal. Bizonyára hozzám hasonló tapasztalatokat szerez.

Sárköz.

Fodor Kálmán.

törkölyt újból feleresztjük vízzel és 5—6 órai áztatás után újból préseljük.

Minden gyümölcsbor készítésénél tanácsos az erjesztő edény szájára, nagyobb mennyiségnél a hordó akonájára úgynevezett „kotyogót” tenni, hogy elkerüljük az erjedő lé megecetesedését. Jó kotyogót készíthetünk egy fordított U alakú meghajlított üvegsöböl (esetleg arasznyi gumicsöböl) aminek egyik vége az erjesztő üveg kifurt dugójába illik, míg a másik vége egy vízzel töltött edénybe ér. Így a keletkezett szénsav a csövön keresztül a vizes edényben bugyborékolva távozik el, de a külső levegő, sem a muslica a vizen keresztül nem tud az erjesztő edénybe jutni.

Kitűnő meggy likör készíthető mézzel az alábbi eljárás szerint:

2 kg. meggyet magvastól, valamint kb. 8—10 dkg. megtört meggy magot üvegbe teszünk s erre egy liter 96°-os tisztaszeszt öntünk, valamint 1½ liter vízben feloldott 60 dkg. mézet. Az üveget lehetőleg napos helyen helyezük el és 10—12 heti érlelés után kitűnő aromájú, csillogó szép színű likört fejthetünk le a likórágyról. Az eljárást megismételhetjük fele mennyiséggel és akkor is kellemes ízű italt kapunk.

A kereskedelemben kapható likóreszenciákkal való likör készítésénél is felhasználható édesítésre a méz cukor helyett és pár heti érleléssel a legfinomabb krém likört nyerjük.

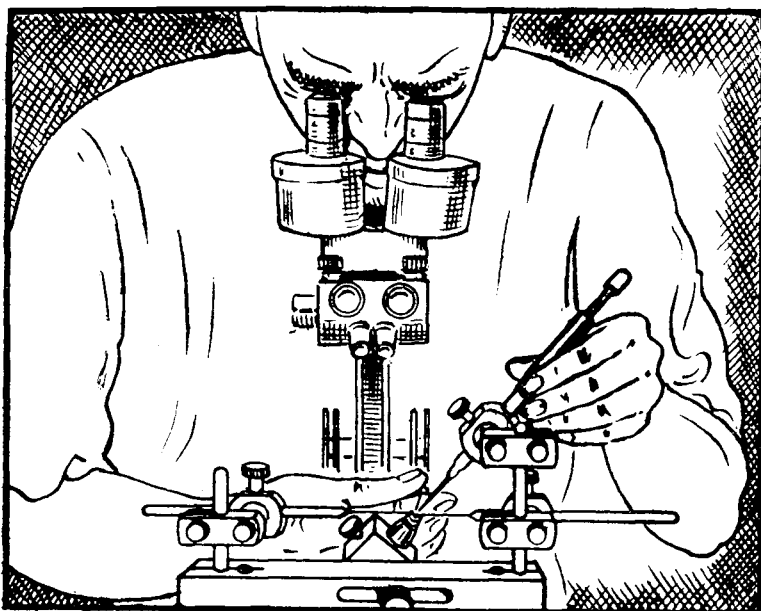
Kolozsvár.

Bikfalvy Ferenc

A JÖVŐBEN CSAK FERTŐTLENITETT MŰLÉPET

használjunk! Viasz fertőtlenít és műlépet szállít Tóth István íg. vál. tag Kolozsvár, Budai Nagy Antal-ut 78 sz.

MŰLÉPKÉSZÍTÉS CSEREVIASZBÓL

Az anya mesterséges megtermékenyítése

Lloyd Raymond Watson amerikai tudós 1926-ban különleges módszert dolgozott ki a méhanya mesterséges megtermékenyítésére. A here ondóoltényét kioperálta és egy vékony üvegszóból húzott fecskendőbe felszívta. Annak segítségével vitte át a mikorószkóp erős nagyítását igénybevéve, a méhanya mesterségesen kinyitott hüvelyébe.

A mesterségesen megtermékenyített méhanya termékeny petéket rakott, de csak rövid ideig — pár hétig. Utána herefiasítóvá vált, mintegy jelezve, hogy az eljárás valahol hibázik. Watson (olvasd: Uatszn) tovább tökéletesítette eljárását egészen haláláig. Az „American Bee Journal” (Amerikai Méhészeti Lap) 1940. évi áprilisi számában értesültünk, hogy Watson február 26-án szívkorona trombózisban 72 éves korában váratlanul meghalt. Emlékének ez úton áldozunk.

A nevezett szaklap közli Farrar méhészeti kutató írását is az eljárás további fejlesztéséről. Mint írja 1944-ig sohasem sikerült olyannyira a termékenyítés, hogy rendes családok fejlőd-

jenek ki. Az eljárásnak csak tudományos értéke volt. A gyakorlati méhnevelés kevés hasznát vette, míg a Wisconsini és Luisianabeli mezőgazdasági kísérleti intézetek, meg az állami rovarvartani és növényegészségügyi szolgálat szoros összeműködésének eredményeként Laidlaw Henriknek, Mackensen Ottónak és Roberts C. Vilmosnak sikerült közösen egy gyakorlatilag is jól bevált egyszerűbb, mondhatnánk üzemesített eljárást kidolgozniok. Már 1943—44-ben rendes családot fejlesztettek a mesterségesen megtermékenyített anyák, bár sok közülük csak 2—5 hét múlva kezdett petézni.

A felfedezések egymást követik. 1944-ben Mackensen reájön, hogyha az anyát szénsavval elkábítja, hamarabb (10—17 nap múlva) kezd petézni. 1945-ben felfedezi, hogy a szénsavval kábított szűz anya termékenyítés nélkül is petézni kezd. Természetesen csak here petéket rak, viszont ez lehetősé teszi, hogy saját fiait felneveljék és az abból kioperált ondóval megtermékenyítsék meg a szénsavval újból elkábított anyát.

Könyvismerletés

A többnyás felhőkarcoló kaptár

„La ruche gratte-ciel à plusieurs reines“ (A többnyás felhőkarcoló kaptár) írta: M. Dugat lelkipásztor, 96 oldalos könyv, több képpel, harmadik kiadás, kiadta: Abbaye de N-D des Dombes Marhieux (Ain) Franciaország 1947-ben.

*

Az a tény, hogy hordás idején a mézhozam a kijáró méhek tömegével van arányban, indította a méhészeket olyan rendszerek alkalmazására, amellyel több anya petéző készségét állítják hordás előtt a minél kiterjedtebb fiasítás szolgálatába.

Nagy jelentősége van ennek, ha egy kicsit is járatosak vagyunk az állattenyésztés alapjait képező örökléstanban. Az egyes tulajdonságok megrögzítésére nélkülözhetetlen a célszerűen üztött beltenyésztés, amikor az apaállatot leányával cresszük össze, vagy az anyaállatot fiával fedeztetjük. Ime a méhtenyésztésben is ez most lehetővé vált. A méhek gyors szaporodása megengedi, hogy vérvonalakat állíthassunk elő a kitűzött tenyészcélok eléréséhez.

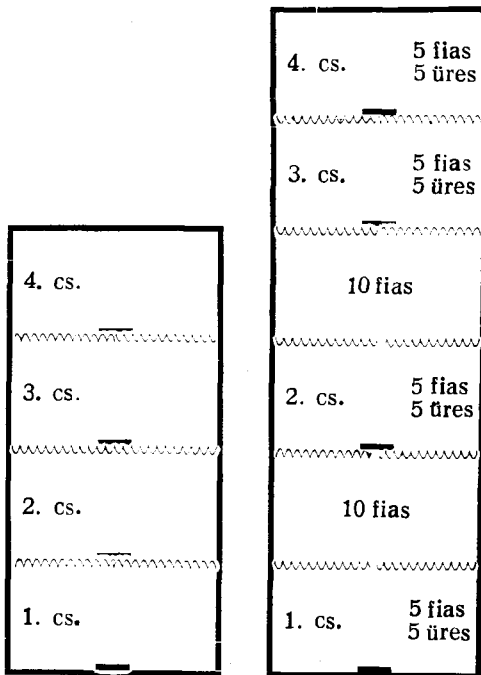
A felsorolt neves méhészeti kutatók eljárását a mellékelt képen mutatjuk be. Törhetetlen üvegből (nylon-ból; olvasd nájlón-ból) akkora hüvelyt készítettek, amelyekbe az anya potrohával felfelé belefér, de nem tud hátrafelé sem kimászni. A hüvelyben egy megfelelő betéttel úgy rögzítik az anyát, hogy a potrohának pár gyűrűje kiálljon. Ez a rögzítő betét belül lyukas (az egész egy nylon cső) és ezen keresztül bocsnak szén-savat az anya elkábítására. A potroh kiálló részén két rögzíthető horgos tüvel tágitják ki az anya hüvelyét. Egy harmadik horgos tűt a megtermékenyítést irányító személy tartja a kezében és tágitja a nyílást, míg a másik kezével a nylonból készült hajlékony fecskendővel a megfelelő helyre vezeti az előre felszívott termékenyítő váladékot.

Farrar amint a közleménye végén megjegyzi, a méhnemesítés ma kb. olyan fokon mozog, mint 1910-ben a kukorica nemesítése. Jó 20 esztendő, a magán nemesítők és az állami kísérleti intézet szoros együttműködése volt szükséges, hogy a mai tökéletesített nemes fajtákat, többet termő hibrideket előállítsák. A méhnemesítéshez is sok és jó szakember szükséges. Ezért a mesterséges megtermékenyítésről könyvet írtak és tanfolyamon képezik ki azokat az érdeklődőket, akik hivatást éreznek rá.

Kolozsvár.

DR. SZÖVÉRDI FERENC

MÉHÉSZTESTVÉRÜNK! Akarod, hogy lapunk 32 oldalon jelenjék meg? Küldjed be azonnal a 300 lejes tagdíj-hátrálékodat!

1. kép

2. kép

cs. = család, ~~~ = anyarács, — = kijáró

Ezzel a törekvéssel találkozunk hazai viszonylatban is a különféle többcsaládos (többnyás) fekvőkaptáros rendszernél. Ujabbán M. Dugat francia lelkipásztor-méhész 1947-ben megjelent könyvében rakodókaptárakra alkalmazott többnyás rendszert ismerteti.

Rendszere annyiban különbözik a többcsaládos (többnyás) fekvőkaptárnál használatos rendszertől, hogy több rakodó-

kaptár fészek fiókját egymás fölé rakja, mindeniket egy egy anyával s így ú. n. felhőkarcolót alkot, 2—3—4 családdal. Gyümölcsvirágzások helyezi egymásra a családokat, melyeket anyarácscal választ el egymástól, de mindeniknek meghagyja a külön röplyukat. (1. ábra.) A tavaszi hordás alatt, vagy ha ez elmarad, serkenéssel igyekszik minél nagyobb fiasítást elérni. Egy hónappal az egyesítés után eléri családonként a 9—10 keretnyi fiasítást. Ekkor minden 5 fias-keretet az anyával együtt új fészek fiókba teszen, és 5 üres kerettel kiegészíti. A többi fiasításos kereteket összerakja 10—10-re. Az anyátlan fészekfiókot az anyáfiókok között hagyja, de anyarácscsal elválasztva. (Lásd 2. ábrát.)

Megfelelő hordás viszonyok mellett 10—15 nap múlva az üres keretek is megtelnek fiasítással, az anyátlan kaptárakba helyezett fiasításnak mintegy fele kikelt. Most anyátlanít.

Főhordás előtt 15 nappal az összes anyákat elveszi és műrajkészítésre használja, vagy tartalékolja 2—2 kereten, hogy a hordás után visszaadhassa. Ezek a hordás végére 6—7 keretre fejlődnek.

Anyátlanítás után azonnal elrendezi a családokat 10—10 keretet téve minden fiókba. Külön csoportosítja a friss, álcás és érett fiasításos kereteket. A friss fiasításos kereteket a felső fiókba, az érettet az alsókba helyezi el, az anyarácscot kivesszi, az üres kereteket elszedi. Tehát csak annyi kaptárt hagy egymásrarakva, amennyit a fiasításos keretek betöltenek.

10 nappal az anyátlanítás után az épített anyabölcsöket kivágja és beadja az anyagnevelésre szánt tenyésztő keretet.

Pontosan 10 nap múlva a tenyésztőkeret beadása után a már fedett anyabölcsöket elveszi és felhasználja. Ha tovább is anyákra lenne szüksége, ezt megegyeszer megismétli, de nem többször, mert a család 30 napnál tovább nem maradhat

anyátlanul. Tehát 15 nappal a főhordás előtt anyátlanított és végét veti a hordás befejezése előtt 15 nappal. (1 hónapos főhordással számol.)

Akár a nevelt, akár a tartalékba helyezett anyák közül egyet a főhordás befejezése előtt 15 nappal visszaad a családnak, a hordás befejezésével pedig visszaadja a többi tartalék anyát is a fiasításos keretekkel együtt.

Az így kezelt és meganyátlanított család hordás idején a rendes család hozamának többszörösét termeli. Tapasztalati törvényeket állít fel. Pl. az anyás fészek fiókok számát 2-vel megszorozva és ezt tovább megszorozva, az átlag mézhozammal, megkapja a várható mézhozamot. Tehát ha 4 családot rakott egymásra és az átlagos mézhozam a vidéken családonként 10 kiló, akkor a felhőkarcoló kaptárban 80 kg.-os hozamra számít, mert:

$$4 \times 2 = 8 \times 10 = 80 \text{ kg.}$$

Ha szaporítani akar, akkor 15 nappal a hordás befejezése előtt a családokat szétosztja kölyökcsaládokra.

A hordás befejezte után a családokat egész telelésig egymáson hagyja és csak beteleléskor helyezi eredeti helyükre.

Abban az esetben, ha még egy, mondjuk nyárvégi, őszi hordásra számít, az első hordás befejezése után a családot ugyanugy kezeli, mint az első hordás előtt, tehát újra anyátlanít.

Megpróbáltam vázlatosan leírni M. Dugát rendszerét, amellyel szerinte eddig még nem tapasztalt eredményeket ért el.

Hogy mennyire lenne alkalmazható a mi körülményeink között, azt csak egy a hazai viszonyokat gondosan figyelembe vevő, alapos kísérlet mutathatná meg.

Kolozsvár.

Dr. Derzsi Ernő

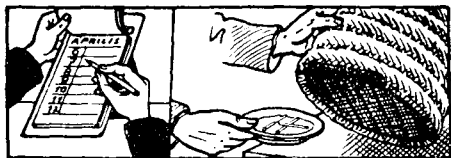
MÉHÉSZTESTVÉRÜNK! Akarod, hogy lapunk 32 oldalon jelenjék meg? Küldjed be azonnal a 300 lejes tagdíj-hátrálékodat!

HA NAGY EREDMÉNYT AKAR, RENDELJEN KÖPENYES KAPTÁRT!

A vastag bundában télen alig fogyasztanak a méhek. Többletkiadása megtérül a megtakarított teletőlmezből. Tavaszra hatalmasra fejlődik családja és jó legelőn telehordja kaptárát. Egy pergetésre 30-40 kg. mézfelesleget adhat. — Rendelésre azonnal szállítom beépített zsalukáteres szellőztetővel etető-itató készülékkel pontosan a M. K. leírása szerint. Különleges marókésekkel készített kifogástalan kivitelben, lelkiismeretes asztalos munka, az ára előre kitüntetve:

Köpenyes (bundás) kaptár N B keretekkel		Bundás kaptár anyarácsc nélkül	2.850 lej
cinczett bádogg tetővel míg a készlet tart	3.300 lej	A kaptár faanyag gépen ledolgozva	2.200 „
Ugyanaz kátránypapírral fedve	3.100 „	Gépi kidolgozás hozott anyagból	744 „

TOTH VINCZE JÓZSEF asztalos — Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu 2 szám

JULIUSI TENNIVALÓ

Sem a százéves naptár, sem Herschel jóslata nem vált be júniusi hónapra. Állandóan esett és hűvös idő járta. Családjaink alaposan legyengültek s a legtöbb helyen lemondtak a rajzásról. A gyengén petező anyákat csendes anyaváltással cserélték ki.

Júliusra a százéves naptár 4-ig borus, 5—10 között meleg és zivataros, 11—18-ig rövid esőkkel tarkított és 19. után meleg és gyakori zivataros időt jósol. Herschel néhány csős nap után 3-tól napos időt s csak 20-tól 23-ig zivatarokat. A Herschel jóslata bizony reánk férne, de úgy látszik ebben a holdjárásban mind ilyen szomorú időnk lesz.

A naptárokban közölt időjóslásnak kevés tudományos alapjuk van. Sokkal többet érünk az új hold utáni negyedik és ötödik nap megfigyelésével. Egy régi latin közmondás szerint. **Prima, secunda nihil, tertia aliquit, quarta, quinta laetis, tot alunatio tatis...** azaz magyarul az új hold utáni első és második nap nem számít, a harmadik sem, amilyen a negyedik és ötödik nap, olyan időjárás lesz az egész holdjárás alatt. Júniusban 7-én volt újhold és 10—11 körül borongós hűvös idő. A rossz idő megmaradt az egész holdjárás alatt.

Júliusban 6-án lesz újhold ezért 9—11 körül figyeljük meg tüzetesebben az időt.

Július a pergetés hónapja (ha lesz mit pergetnünk) s különösen a kezdők figyelmét felhívjuk, hogy pergetésnél a méhcsalád jövő sorsára tekintsenek. **Ez mindennél fontosabb, illetve ez az egyedüli fontos,** a többi mind mellékes.

Az új méhészek csak a mézzel törődnek s nem veszik át az igazi méhészgondjait is. Papiroson számolniak, nem a valóságot nézik. Számításuk legtöbbször sántít, mert nem indulnak ki a méhcsalád 5—7 kg.-os rendes hozamából, hanem 20 és egyesek 40 kg.-os átlagos hozamot számítanak. Nem mondjuk, hogy jó vidéken és kiváló évjáratban, vagy vándorlással nem érhetjük el ezt az eredményt, de átlagosan nem számíthatunk ennyit.

A kezdő méhészt azonban nem alkuzik. Pergetésnél csak az előkészített üres

bödönöket nézi s kipergeti még a lelkét is a méheknek. Könnyen elképzelhetjük, hogy ilyen gazdálkodással hamar pórul jár. **Kifosztott méhcsaládjai télen halomra pusztulnak.**

Hagyjunk a méhcsaládnak bőséges téli készletet s csak a felesleget vegyük el! Különösen fontos napjainkban, amikor nem dicsekedhetünk különösebb eredménnyel.

A pergetésnél tehát előbb a méhcsaládok fészket vizsgáljuk meg. Ha nem találunk a fészkekben szép mézkoszorú alakjában:

kis kaptárakban 12 kg.,

középméretűeknél 15—16 kg. és

nagy méretűekben 20—22 kg. mézet,

egészítsük ki erősebb családoktól elvett lépes mézzel. Általában 300 négyzet cm. lepecsételt lépes mézet számítunk 1 kg. telelő méznek s ebből mindenki könnyen kiszámíthatja, hogy mennyi van a keretjén. Legjobb egy 15×20 cm-es kockát vágni kemény papírból vagy deszkából s azt a lép mellé tenni, így sokkal könnyebb a méz mennyiség becslése.

Pergetés előtt vizsgáljuk át az összes családokat s egy papírra jegyezzük fel az elvehető keretek számát, illetve azt hogy mennyivel kell kiegészíteniük pld.:

5-ös családnál felesleges 5 mézes keret,

7-es családnál felesleges 3 mézes keret,

8-as családnál hiányzik 2 mézes keret.

Ebből a kimutatásból megtudjuk, hogy összesen hány lépet pergethetünk ki s hányat kell felre tennünk a többiek megsegítésére.

A méz elszedésével ne siessünk, de túl későre se hagyjuk, hogy a családoknak még ideje legyen a téli fészkek elrendezéséhez. Később a hordás megszűnésével túl sok kutató méh is döngicsélne körül s könnyen kitörhetne a rablás.

Az idén sok bajunk volt a méhcsaládok anyásodásával. Az akácvirágzás után készített műrajok közül a hideg és esős június miatt sok mesterségesen készített raj még 45 nap alatt sem nevelt anyát, vagy a kirepült anya elveszett a nászúton.

Olyan családdal, mely hosszú idő óta

anyátlan, nem érdemes kínlódni, mert az előregedett méhek gyakran lerágják az ismételt beadott anyabölcsöt, vagy a már kikelt anyát körülzárják s megölik. Ha a család etetésével sem sikerül jobb belátásra bírni a lépjeit népestől osszuk el más családok között s **alkossunk az anya pároztatására kis kölyökcsaládokat.**

A kölyökcsaládokat általában kevesen használnák Erdélyben holott **ez a legjobb eljárás úgy a mesterséges raj készítéséhez, mint az anya pároztatására.** A legegyszerűbb módon a méhészetünkben használatos fészekeretekkel készíthetjük. Egy üres kaptárban, vagy fekvőknél a kaptár egyik végében, de külön kijáróval, bundás-köpenyes kaptárban a hátsó méztérben válaszfalal elrekesztünk három keretnyi helyet, majd beteszünk 3 keretet mézzel, virágpórral fedett fiasítással s minnél több fiatal bogárral. Másnap az öreg méhek haza repülnek és esiefelé megetetjük a családot. Ugyanakkor beadjuk a fedett anyabölcsöt vagy a szűzanyát. A kölyökcsalád fiatal népe szívesen fogadja.

Miután a kölyökcsaládban az anya megpárzott, szükség szerint több kerettel kiegészítjük és rendszeres termelő családot alkothatunk vele.

Dr. Szövérdi Ferenc.

Kolozsvár.

Anyanevelés—vérfriessítés

Sajnos bőséges mézelésre nincs kilátásunk, ezért anyanevelésre használom fel a nyarat. Természetesen csak, ha a családok megfelelő mennyiségű mézet gyűjtenek, mert az anyanevelés sikerének főtényezője is a kedvező időjárás és a jó mézelés.

Az elmúlt két sovány esztendőben néhezen ment az anyanevelés, de jó évjáratban a fiatal anyák egy-két nap alatt megtermékenyülnek.

Érdekes megfigyelést tettem az anyák minőségére vonatkozólag. Két tavalyi anya egész nyáron gyenge volt. A családot is csak alig közepesre tudta kifejleszteni tavasszal. Az idén ki akartam cserélni, de meglepetésemre elsőrendű, tömör egész keretet kitöltő fiasításuk volt és a család is felerősödött. Az ok szerintem abban rejlett, hogy a tavalyi rajbölcsők híján kénytelen voltam pótan anyabölcsőből kikelt anyát is felhasználni és nem mindegyike ren-

delkeztetett teljes energiával, hanem bizonyos idő volt szükséges arra, hogy a különben kiváló törzs leszármazottja mintegy „lendületbe” jöjjön.

Ha foglalkozásom nem kötne le és kizárólag a méhekkel foglalkozhatnék, egyszerűen mesterséges anyabölcsőkben nevelném az anyákat, mert az elsőrendű tenyészanyagom megvan.

Továbbá nyaranta több rajt vásárolok távolabbi helyről. Két évi megfigyelés után ha kiváló tulajdonságokkal rendelkezik, felhasználom szaporításra, illetve vérfriessítésre.

Mácsa.

SZTAREK KÁROLY

HANGYÁK ELLEN.

Különösen vándortanyán tapasztalható, hogy a hangyák az egész kaptárt ellepik. Egy jó maréknyi diófalevelet teregezzünk szét a fedődeszkán és ezt cseréljük 2—3 hetenként. Megvédi kaptárunkat a hangyák ellen. (American Bee Journal.)

MÉHSZURÁS ELLEN.

Kezdő és legyünk őszinték a gyakorló méhészeknek is gyakran kellemetlen a méhek ilyenirányú szeretetnyilvánítása.

Az „American Bee Journal” egy régi ellenszert közöl. Hagyma levéllel dörzsöljük be a szűrés helyét, miután a fullánkot eltávolítottuk. A fájdalmat megszünteti, a dagadást megakadályozza.

VIRÁGPOR KIPERGETÉSE.

A virágpórt is kipergethetjük a keretből, ha a keretet 1—2 órát meleg vízben áztatjuk és utána rendes pergetőn kiverjük. Bár a virágpór értékesebb, mint a méz, néha mégis úgy hozzák a körülmények, hogy el kell távolítanunk a keretből. (Gleanings in Bee Culture.)

SENKI FEJE SEM KÁPTALAN

A harmadik családnál már nem tudod mit láttál az elsőnél.

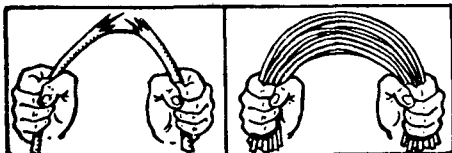
TÖRZSKÖNYVEZED CSALÁDJAJDÁT!

Rendeljél az EME-től még ma törzskönyvet. Csak vonásokat kell bele húzni s egy-két számot. Minden családod hű törzskönyvét megkapod.

A 25 lapos, tartós borítékba illesztett törzskönyv ára utmutatóval együtt 100-lei

POSTACIM:

EME CLUJ, STR. REPUBLICEI NO. 22.

EGYESÜLETI ÉLET

A méhészek megtették kötelességüket

Az április 27-i mínusz 4--7 C fokos fagy a gabonafélék kivételével minden virágot elpusztított s az akácvirágnak talán 10%-a sem maradt meg. Az sem mézelt sokat, s mikor e sorokat írom, már hullatja szirmait. Két éves rendkívüli szárazságra ez már kegyelem! dőfés számba megy s remegve várjuk, hogy az esetleges tarlóvirágzásig kibírják-e a méhek. Alig gyűjtötték valamit. Ha az időjárás okozta súlyos csapások tovább fokozódnak nálunk, fényűzéssé és drága sporttá lép elő a méhészkedés — az emberiség egyik legősibb foglalkozása — és csak azok az ideálisták foglalkoznak majd vele, akik nem tudnak megválni az összetartás, fegyelem és szorgalom naponta megismétlődő himnuszától.

Ha esténként hallgatjuk a méhek idegzsongitó, megnyugtató zümmögését és a méhes körüli paradísus levegő megtelik a kijárákon kiáradó felséges nektár illatával, a vérbeli méhészt elfelejti minden búját-baját és szeretettel, bizalommal gondol azokra, akik országunk sorsát irányítják.

Vaida Vasile földművelésügyi miniszter bizonyára éppen olyan jól tudja mint mi, hogy az idén sok vidéken mennyire nehéz a méhészek sorsa és valószínűleg már értesítette Luca Lászlót is, aki az ország pénzügyeit rendezi, hogy a méhészek megadóztatása terén vegye ezt figyelembe.

Országunk demokratikus felépítése amúgy is lehetővé teszi, hogy minden vonalon a nép akarata nyilvánuljon meg. Még az adózás terén is. Az adóbevallási ívek — amint a Méhészeti Közlöny is már megírta — az 1947 november 1-től 1948 április 1-ig eladott mézmenyiséget kell feltüntetnünk. Meggyőződésem, hogy mindenki igen

lelküismeretesen írta be. Sajnos nem rajtunk mullott, hogy ezt a számot nem növelhettük. Mindennek a rossz időjárás, az óriási aszály az oka.

Mint gépész-ember két-három évtizede méhészkedem, de régebben az időjárás csapadékosabb volt. Bizony előfordult amikor megvolt a nagy állományom, hogy egyik évben mint a másikban 20—30 q. mézet pergettem. A kaptárak legkisebb zúga is megtelt mézzel. Utána rögtön alacsony áron eladtam, ha nem akartam a következő évben ismét 50 mézes-bödönt rendelni.

Természetesen erdős vidéken, vadonban más a helyzet. Talán nálunk is javul a helyzet, mert gyakori esők pásztazzák a határt és jó tarlóvirágzásban reménykedünk, hacsak ismét egy újabb csalódással nem leszünk gazdagabbak, avagy a traktor acélja takarja majd a barázdák alá várva-várt reményünket.

Sokat kockáztatunk, de azért a méhészek mindég megtették kötelességüket. Szeretett bogaraik, a méhek az állatvilág minden dícséretét megérdemlő proletárjainak tenyésztésével lankadatlan buzgalommal járultunk hozzá a virágok termékenyítéséhez. Erről részletesen beszámoltam. A méhek nem tesznek különbséget, hogy a vetés vagy egyéb virág szegényé vagy gazdagé, magyaré, vagy románé.

Már magáért ezért a munkáért is megérdemeljük a kormány legmeszebbmenő támogatását, kedvezményét és reméljük nem marad el. A tejjel mézzel folyó Kánaánhoz mi szállítjuk a mézet... a méhek nélkül tehát nem teljes az ország és bátran állíthatjuk azt is, hogy sok méh gazdag országot jelent!

Mácsa.

SZTAREK KÁROLY

Meghívó

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület igazgatóválasztmánya július hó 21-én szerdán, délután 5 órakor Kolozsvárt, az EME házsongárdi iskola-méhésztelepén rendes harmadnegyedévi gyűlést tart, melyre összes választmányi tagjait ezúton hívja meg,

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Bende Béla nemzetgyűlési képviselő, EME elnök megnyitója.
2. Beszámoló az elmúlt negyedévről.
3. Indítványok.

Kolozsvár 1948 július 1.

MÉHÉSZTANFOLYAM SEPSISZENTGYÖRGYÖN. Az EME Sepsiszentgyörgy és vidéke méhészköre február hó 16-tól 29-ig jól sikerült tanfolyamot tartott a kezdő méhészek részére. A tanfolyamon 32 hallgató vett részt és nagy lelkesedéssel hallgatták az előadásokat. A tanfolyam előadói: Vass Andor elnök, Berde Zoltán, Bartha Samu nyug. ig. tanító, Paragi Imre, Csákány Zsigmond, Benedek Pál EMGE előadó és Vásárhelyi István voltak. A tanfolyam helyiségét a MNSz. bocsájtotta a méhészkör rendelkezésére.

ÉLÉNK TEVÉKENYSÉGRŐL számolt be az EME máramarosi méhészköre. Tagjait ellátta olcsó méhviasszal és több alkalmi méhcsalád vásárlást közvetített. Dadand—Blatt kaptárban átlag 2.500 lejes árban kiépített kertekkel felszerelve. Méhkaptárakat 1500 lejes árért juttatott.

Máramarossziget labdarugó pályáját önkéntes roham munkával körülültették több mint 200 akácfával. Az ültetéshez Binder Ferenc méhésztestvérünk adott akácfa csemetét és szekerét is kölcsön adta. Március 21-én találkoztak Binder Ferenc testvérünkkel ásokkal, kapákkal felszerelve és nagy lelkesedéssel végezték el az önkéntes munkát.

LAPUNK TERJEDELME ÉS SZÍNVO-NALA, az utóbbi időben öröndetesen megjavult. Egyesületünk a maga részéről igyekszik a jövőben is fenntartani, de kedves Méhésztestvéreink segítségével nélkülül csak meddő próbálkozás lenne. Ha tagjaink nem kapcsolódnak be a munkánkba, lapunk könnyen elsorvadhat. Kérésünk két irányú:

a) Küldjenek be minél több szakcikket, helyi tudósítást, rövid megfigyelést. Kívánságunk mindössze annyi, hogy legyen

időszerű. Olyan dolgokat írjunk le, amit olvasóink 1—2 hónapon belül megvalósíthatnak.

b) Fizessék ki sürgősen a lapunk hátlapján feltüntetett hátralékot!

JÓL SIKERÜLT TANFOLYAM zárult május 26-án az EME méhész telepén. A tanfolyamon 36 hallgató vett részt. Az elméleti és gyakorlati órákat Stief Ottó t. elnök, dr. Szövérdi Ferenc főitktár és Tere Imre ig. vál. tag tartották. A vizsgát Mócsi István, a kolozsvári EME méhészkör elnöke vezette és hatós beszedben büzdította a vizsgázókat a további összetartásra. A hallgatók nagyrésze belépett az EME tagjai sorába.

AZ EME INGYENES KAPTÁRKÉSZÍTŐ TANFOLYAMA iránt mind többen érdeklődnek. Érthető is, mert 2 hét alatt gyakorlatban tanulják meg a gépen lesza-bott kaptáranyag összeállításának módját. Beiratkozni az EME-nél lehet. A résztvevők hozzanak munkaruhát.

A NAGYOBBSEJTŰ MŰLÉPPÉL szerzett tapasztalatokról kérünk mielőbbi beszámolót azon méhésztestvéreinktől, akik a továbbképző tanfolyamon Várady Béla ig. vál. tag szivességéből kaptak e műlépből 1—1 országos keretre való. Lapunkban szeretnénk beszámolni róla.

KÜLÖNFÉLÉK

PIACI ÁRAK. Nagyjában változatlanok. A bőséges hordás elmaradása miatt nem volt olyan nagy a kínálat, hogy az árak lemorzsolódhattak volna.

A méz árát múltkorai számunkban városonként soroltuk fel. Most ahhoz, hogy helyes képet alkothassunk kereskedőnként kellene beszámolnunk. Kolozsvárt majdnem ahány helyen árusítják, annyiféle áron kínálják a vevőknek. Egyik nagy szövetkezetünk 228 lejért kínálja kg.-ként a tavalyi (kristályos) akácmezet, a másik — ugyancsak szövetkezeli boit — 320 lejért. A többi kereskedők 300—350 lej közötti áron hirdetik a kirakatokban. Tordán a boltokban 320 lej, a vásáran viszont 350 lejért kértek kg.-ént. Ugyan-e vásáron láttunk szép szűzsejtekbén, szakszerűtlenül, használt újságpapírosba izléstelenül csomagolt lépesmézet. Hihetetlen keveset 160 lejért kértek érte és a vásár végén még is megmaradt. Izléses csomagolásban — szép fehér széles szájú üvegekbe téve — hozzáértő közönség — pld. a bucaresti csemege üzletekben a háromszorosát is megadták volna érte. Brassóban 350 lej, Sze-

benben 340, Nagyváradon 280—320 lej kg.-ként. A bukaresti „România Apicolă” jelentése szerint fővárosunkban nagyban 180—220 lej kg.-ént, de ilyen áron is kevés olyan vevő akad, aki nagyobb tételt átvenne. A nagy árkülönbözet azzal magyarázható, hogy a Kárpátokon túl nem fagyott le az akác és az esős időjárás valószínűen a hárs mézelésének is kedvezett.

A viasz iránt érthetően nagy a kereslet 450—600 lej között hallottunk eladásról. A sonkólyosok 70—80 lejért veszik a kiolvasztatlan léptörmelékét. Nem sokat keresnek rajta, mert a komolyabb prüssel berendezett viaszkereskedők 300 lejért veszik át tőlük a jelenlétükben és segítségükkel kipréselt viaszt. Ez a viasz kerül azután 450—600 lejes kg.-ti árban forgalomba.

A műlép árát drágítja a 24 százalékos forgalmi adó. Kolozsvárt és Nagyváradon 900—950 lej, Bukarestben 1000—1200 lej kg.-ént.

A raj ára dekánként 8—10 lej.

A termékeny anya árát a „România Apicolă” laptársunk 400—1000 lejben közli, aszerint, hogy közönséges vagy ellenőrzött származású.

A kaptárak ára: egyleti nagy 1800—2000 lej vándorlásra berendezve kátránypapír fedéllel, egységesített (standard) kaptár 2500 lej ugyanolyan fedéllel. A bádogtetős bundás (köpenyes) kaptár 3300 lej.

A termelő családok iránt nagyobb érdeklődés indult meg. Kolozs megyében 4000—4500 lejért vették a családokat 3 soros országos kaptárakban, kaptárral és 38—40 kiépített kerettel, bő mézkészlettel ellátva, erdélyi nagy kaptárban kiépített méztéri keretekkel 7500 lejért. Kasos család vételről Torda-Aranyos megyéből szereztünk tudomást 2200—2600 lejért vették a 20—25, sőt 30 kg.-os családokat egy nagyobb méhészet benépesítéséhez. Azonnal átszabták és átlag 3—4 NB (42×36 cm-es) keretet tudtak beszabni, de maradt családonként 1—2 kg. törmelék lépesmész,

amit serkentésre fordítottak, hogy a berakott műlépet kihuzzák. Négy hét alatt keretbe fejlődtek a családok.

GYŰJTÜNK TAGOKAT

Lapunk juliusi számából többet nyomtunk. Méhésztestvérünk! Irassd alá ismerőseiddel az alábbi nyilatkozatot és gondoskodjál, hogy küldje be az 1948 második félévre járó 150 lej tagsági díjat.

TAGSÁGI NYILATKOZAT

Alulírott jelen nyilatkozat aláírásával belépek az Erdélyrészi Méhész Egyesület rendes tagjai sorába. Tudomásul veszem, hogy élvezem mindazon előnyöket, melyeket a szervezett méhészek ereje nyújt és egyben kötelezően kijelentem, hogy az EME pénztárába (Cluj, Str. Regală 22. szám) minden év január havában tagdíj címén 300 lejt befizetek.

Kelt 1948. hó. n.

Lakhely rom.

magy.

U. p. rom.

magy.

Vasuti állomás:

Megye:

Név

(olvasható aláírást kérünk.)

foglalkozás:

méhcshaládok száma:

Ki gyűjtötte a tagot?

Név

Lakhely

U. p.

Megye

Itt vágniuk!

MÉHÉSZETI FELSZERELÉSEK

szeg, drót, műlép, anyarács, beszerzésnél forduljanak bizalommal

MAKKAI ERNŐ

vaskereskedéséhez

KOLOZSVÁR, Dózsa György-u. 35.

APRÓHIRDETÉS

Apróhirdetés szavanként 3 lej, keretes hirdetés cm.-ként 5 lej. Többszöri közlésnél 25% engedmény.

A MÁRAMAROSI EME MÉHÉSZKÖR megvételre keres facéli magot. Kérjük azokat, akik bármilyen kevéssel is rendelkeznek és értesíteni óhajtják, forduljanak a Máramarosi EME Méhészkörhöz. Cim: Sighet Rona Jenő címén, Petőfi-utca 18. szám.

EGÉSZSÉGES állományomból egy családot kaptárostól elcserélnék jó állapotú férfi kerékpárért, vagy 6500 lejért eladnám. *Pápay Zoltán* „Litografia“ Kolozsvár, Dosztojevskij (volt Zápolya)-út 12. szám.

ELADÓ 4 soros országos kaptárban több család, családonként 4500 lej. Tasnádi István Zsobok (Kolozs megye) Sztána vagy Sárvasár állomástól 3 km-re.

ELADÓ 16 drb. 42-es fekvő Boczanádi-kaptár, részben kerettel, részben anélkül, 30 családra való országos 3—4 soros 3-as kaptár, egy pár egy családra való 3 soros. Ár megegyezés szerint. Vasútállomás Kézdivásárhely, vagy Maksa. Cim: Dr. Szabó Dénes állatorvos, Alsócsernáton-Cernatul de Jos, Háromszék-Treiscaune megye.

A BIHARMEGYEI EME MÉHÉSZKÖR Nagyvárad Visinszki-utca 27. szám, műlépprest keres megvételre 42×32 cm-es, vagy nagyobb méretben, sürgösen.

VÁSÁROLNÉK 300 kg-ig tiszta méhviaszt. Árajánlatot mintával együtt a következő címre kérek: *Antonescu Méhészete*, Bukarest, Str. Virgiliu 7. szám.

ELADÓ 15—20 méhraj, dekája júniusban 10 lej, júliusban 8 lej, eladó továbbá 10—15 törzscsalád gyékénykasban, amelynyit nyom ugyanannyi méznek áráért. Csak válaszbeléyes levelekre válaszolok *Lukács István* Halmágy-Hálmeag, Fogaras megye.

Fontos!

MÉHÉSZTESTVERÜNK! Akarod, hogy lapunk 32 oldalon jelenjék meg? Küldjed be azonnal a 300 lejes tagdíj-hátrálékodat!

Méhész testvér!

TAGDIJHÁTRALÉKOD

Lej

KÜLDJED EL még ma az EME Cluj, Str. Republicei 22. címre, vagy fizessed be a legközebbi EME Méhészkör pénztárába. **Hat**éves a felszólításunk, **írjál**, **hog**y mikor és miként fizettél.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ROMANIA — Cluj, Str. Republicei No. 22. Kolozsvár, Köztársaság-u. 22. — Tel.: 22-04.

Felélős szerkesztő:

Dr. Szövérdi Ferenc. EME főtitkár.

A Méhészeti Közlönyt az E. M. E. tagjai 300 lejes évi tagdíj fejében tagsági illetményként kapják. Az évközben belépők havi 25 lejjel számítva fizessék ki előre tagdíjukat. Lapunk korábbi számai elfogytak. — Visszamenőlegesen nem küldhetjük.